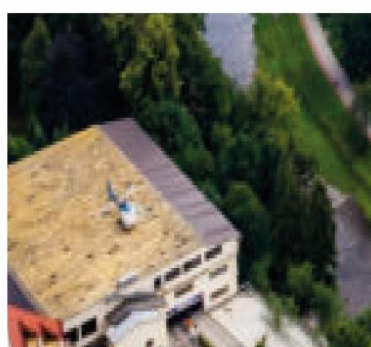
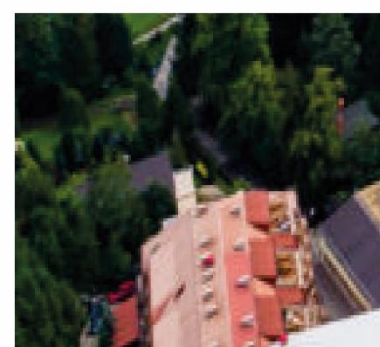
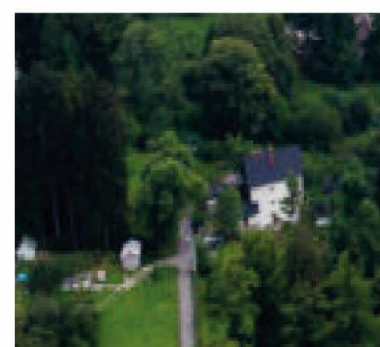

Strategia Rozwoju Miasta Wisła na lata 2021-2030

Wisła, 2021

Opracowanie:

Wstęp	4
I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne	5
1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii	5
1.1. Podstawa prawna.....	5
1.2 Metodyka opracowania strategii	6
2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	8
3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy	15
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	17
5. Wnioski z diagnozy i badań społecznych.....	21
6. Analiza potencjałów i barier rozwojowych miasta	35
II Założenia planistyczne	42
7. Misja i wizja rozwoju	42
Poziom strategiczny	45
8. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.	45
Poziom operacyjny	49
9. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	49
10. Schemat interwencji.....	54
11. Rezultaty planowanych działań.....	55
III Wdrażanie	57
12. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	57
13. Finansowanie strategii	59
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	60
Załącznik nr 2 Miasto Wisła w świetle sondażowego badania opinii mieszkańców	69
Załącznik nr 3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	80
Spis rysunków, tabel i wykresów	84

Wstęp

Strategia Rozwoju Miasta Wisła na lata 2021-2030 to dokument wielowymiarowego planowania perspektywicznego, określający wizję, cele oraz główne działania rozwoju dla Miasta Wisła. Okres obowiązywania Strategii został określony do roku 2030. Przedmiotowe opracowanie stanowi podstawowy dokument planistyczny Miasta Wisła wskazujący główne cele dalszego rozwoju, nadrzędny w stosunku do pozostałych dokumentów przyjętych przez władze miasta. Strategia opracowana została w oparciu o obowiązujące przepisy z zakresu samorządu lokalnego oraz zasady prowadzenia polityki rozwoju. Jest spójna także z postanowieniami zewnętrznych dokumentów planistycznych. Zarówno na etapie jej tworzenia jak i realizacji uwzględnione zostały zasady zrównoważonego rozwoju oraz polityk horyzontalnych Unii Europejskiej. Strategia opracowana została z udziałem interesariuszy. Zarówno jej przygotowanie jak i wdrożenie ma charakter partycypacyjny. Strategia stanowi projekt prorozwojowy i aspiracyjny, który powstał w toku konsultacji jako głosy o przyszłości miasta i jasno określone postulaty ujmujące główne potencjały i wyzwania rozwojowe miasta. Każdy z elementów zawartych w dokumencie skoncentrowany jest na poprawie jakości życia mieszkańców gminy. Społeczność lokalna stanowi podstawowy punkt odniesienia i najważniejszy podmiot w ramach planowania przyszłości Miasta Wisła. Ponadto, realizacja określonych zamierzeń rozwojowych pozwoli na konsekwentne urzeczywistnianie misji i wizji Miasta Wisła.

Niniejsza Strategia powstawała w trudnym okresie, który zostanie zapamiętany na długo. Niestabilność, konieczność dostosowywania się do ciągłych zmian zachodzących w świecie dotkniętym pandemią, stała się nową rzeczywistością, którą należy obserwować, przewidywać i wychodzić jej naprzeciw. Miasto Wisła jest jednym z miast, które dość dotkliwie odczuły wpływ pandemii ze wszystkimi jej konsekwencjami w życiu gospodarczym i społecznym miasta.

Przedmiotowy dokument został opracowany na podstawie nowych, znowelizowanych przepisów prawa, które redefiniują strategię rozwoju gminy, wskazują jej obligatoryjne elementy i wprowadzają do istniejącego porządku prawnego. Kształt dokumentu jest wynikiem przepisów znajdujących się w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) oraz ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057). Szczegółowe odniesienia do przywołanych ustaw znajdują się w 1. rozdziale dokumentu. W związku ze zmianami w sposobie traktowania, ale również opracowywania dokumentu, została podniesiona rola strategii wojewódzkiej oraz regionalnej optyki na zagadnienia rozwojowe.

I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii

1.1. Podstawa prawna

Podstawą prawną, definiującą kształt i strukturę *Strategii Rozwoju Miasta Wisła na lata 2021-2030*, jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372), która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań;
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Warto podkreślić, że powyższe obligatoryjne elementy dokumentu wpisują się w strukturę przygotowanej strategii. Z punktu widzenia praktyki tworzenia dokumentu planistycznego, niniejsze opracowanie uwzględnia obok kwestii gospodarczych oraz społecznych również komponenty przestrzenne, co stanowi swoiste *novum* na gruncie dotychczasowych przepisów prawa. Co więcej, zgodnie z Art. 10f. 1. ustawy: Rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ostatnim z elementów wynikających ze zmian legislacyjnych jest wymóg podjęcia działań konsultacyjnych z interesariuszami zewnętrznymi w formie konsultacji horyzontalnych (m.in. sąsiednie gminy) i wertykalnych: proces opiniowania Strategii w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa (Art. 10f. 1 -3.).

1.2 Metodyka opracowania strategii

W pierwszej fazie prac diagnostycznych wykorzystano analizę informacji zawartych w źródłach zastanych tzw. wtórnych. Analizie poddawane były dane statystyczne zawarte w dokumentach kontekstowych, raportach, strategiach i ogólnodostępnych opracowaniach oraz danych gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Urząd Pracy itp. Zebrany materiał selekcjonowany był pod kątem jakości i rzetelności. Dopiero po wyselekcjonowaniu wiarygodnych informacji przeprowadzona została właściwa analiza *desk research*.

W ramach diagnozy Miasta Wisła na potrzeby opracowania dokumentu przeprowadzono badania społeczne o charakterze sondażowym. Badaniami objęci zostali mieszkańcy oraz przedsiębiorcy. Celem badania było uzyskanie wiedzy na temat kondycji społecznej miasta oraz postrzegania kluczowych elementów rozwoju miasta.

W ramach opracowania dokumentu przeprowadzono warsztaty strategiczne moderowane przez ekspertów SWIG DELTA PARTNER. Warsztaty miały na celu szczegółowe rozpoznanie potrzeb, oczekiwań i możliwości odnoszących się do rozwoju lokalnego oraz nadanie poszczególnym zakresom działania określonych priorytetów (hierarchia potrzeb i celów).

Ostateczny kształt i zakres domen rozwoju strategicznego uzgodniony został równoległe do realizowanego procesu diagnostycznego. Specyfika uwarunkowań organizacyjnych, instytucjonalnych i przestrzennych miasta wymaga dostosowywania obszarów planowania strategicznego do specyfiki potrzeb i możliwości odnoszących się do współpracy samorządów. Zgodnie z najlepszymi praktykami w dziedzinie planowania strategicznego i przepisami ustawy o samorządzie gminnym wyodrębniono trzy obszary planowania zbieżne z wymiarami: społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Analiza SWOT przeprowadzona w ramach opracowania *Strategii Rozwoju Miasta Wisła na lata 2021-2030* koncertowała się na usystematyzowaniu faktów, danych i informacji oraz opinii, uzyskanych zarówno metodą eksploracji źródeł wtórnych, jak i w ramach badań sondażowych. W ramach poszczególnych pól analizy wyodrębniono:

- Czynniki wewnętrzne pozytywne (mocne strony) – działalność i zasoby miasta, doświadczenie, wymiar organizacyjny, techniczny, instytucjonalny, wszystko to, co pozwala oczekiwać rozwoju miasta, cechy, które wyróżniają analizowany obszar od innych jednostek i stanowią swoistą przewagę konkurencyjną;
- Czynniki wewnętrzne negatywne – słabe strony organizacji, będące konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów;

- Czynniki zewnętrzne pozytywne – szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym miasta, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy;
- Czynniki zewnętrzne negatywne – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne, które mogą być poważną barierą rozwoju dla Miasta Wisła, mogącą poważnie ograniczyć możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych.

Kluczowe założenia rozwojowe zostały opracowane w ramach prac eksperckich – na podstawie wyników warsztatów strategicznych, analizy SWOT – w odniesieniu do wyodrębnionych uprzednio domen planowania strategicznego. W odniesieniu do misji i wizji zdefiniowano cele strategiczne. Cele strategiczne wskazują konkretne kierunki działań – ich osiągnięcie stanowi zawsze wyraz realizacji wizji Miasta Wisła. Cele strategiczne wyznaczają też precyzyjne obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania działań, które mają być implementowane w ramach planu strategicznego. Ważne jest, że na etapie definiowania celów strategicznych wyodrębnia się szczegółową zawartość domen planowania strategicznego – ma to na celu klarowną demarkację pomiędzy poszczególnymi kierunkami rozwoju.

Podstawową treścią Strategii jako programu rozwoju, jest uszczegółowienie celów strategicznych na poziomie operacyjnym. Szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne osiągnięcie celów strategicznych zawierają rekomendacje podjęcia interwencji w konkretnych obszarach i kierunkach, w oparciu o możliwości wykorzystania synergii konkretnych zasobów.

2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Rozdział odnosi się do przepisu „Art. 10f. 2. Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa” zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym

Zgodnie w powyższym zapisem, niniejsze strategia jest spójna z ustaleniami **nadrzędnych dokumentów planistycznych, w szczególności tych na poziomie krajowym i regionalnym**. Poniżej wykazano komplementarność z najważniejszymi dokumentami z ww. poziomów. Katalog dokumentów uzupełniony został o dokumenty lokalne, które wpisują się w założenia planistyczne *Strategii Rozwoju Miasta Wisła na lata 2021-2030* oraz są w jej ramach koordynowane jako poszczególne polityki i plany na poziomie gminy. Istotne z punktu widzenia tworzenia strategii jest odniesienie do zdefiniowanych w strategii województwa obszarów strategicznej interwencji, ponieważ tworzą one płaszczyznę do rozwoju miasta w konkretnych obszarach tematycznych. W rozdziale „OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy” zaprezentowano OSI, w które wpisuje się Miasto Wisła.

Przedmiotowe opracowanie jest zgodne m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR
Została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 - KSRR 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Znajdują się tam postanowienia SOR określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony
- Strategia Rozwoju Województwa „Śląskie 2030”
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wisły
- Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego na lata 2017 – 2025
- Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wisła do roku 2023

Szczególnie istotne jest odwołanie się do konkretnych zapisów Strategii Rozwoju Województwa „Śląskie 2030” ze względu na jej kluczowy charakter w wymiarze regionalnym i przełożenie na dostępność środków finansowych w ramach projektowanego Regionalnego Programu Operacyjnego. Strategia rozwoju województwa śląskiego wskazuje 4 cele strategiczne, w których zawarte są cele operacyjne

i kierunki działań, które przyczynią się do osiągnięcia wizji rozwoju, przedstawionej w strategii wojewódzkiej. Według strategii „Śląskie 2030”, województwo śląskie jest regionem: odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, przyjaznym dla mieszkańca, sprawnie zarządzanym i jednocześnie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni. Warto przywołać dedykowane im cele operacyjne.

Cel strategiczny A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej

- A.1 Konkurencyjna gospodarka
- A.2 Innowacyjna gospodarka
- A.3 Silna lokalna przedsiębiorczość

Cel strategiczny B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca

- B.1 Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych
- B.2 Aktywny mieszkaniec
- B.3 Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki

Cel strategiczny C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

- C.1 Wysoka jakość środowiska
- C.2 Efektywna infrastruktura
- C.3 Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

Cel strategiczny D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym

- D.1 Zrównoważony rozwój terytorialny
- D.2 Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu
- D.3 Nowoczesna administracja publiczna

W przypadku Wisły, istotne jest również odniesienie się do dokumentów, które wskazuje ustawa Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 624, 784), mianowicie: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym i mapy zagrożenia powodziowego, a także plan przeciwdziałania skutkom suszy. Dokumenty te są ważne w procesie gospodarowania wodami i ich zapisy powinny zostać uwzględnione w strategiach rozwoju gminy. Poniżej nawiązano do zapisów tych dokumentów w zakresie bezpośrednio odnoszącym się do granic administracyjnych Miasta Wisła.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami to główny dokument planistyczny dotyczący gospodarowania wodami, jest podstawą do podejmowania decyzji, które mają wpływ na kształtowanie stanu zasobów wodnych na obszarze dorzecza. Dodatkowo służy koordynowaniu działań, których celem jest poprawa stanu zasobów wodnych, poprawa możliwości korzystania z wód czy zmniejszenie ilości substancji wprowadzonych do wód i do ziemi, które mogą negatywnie oddziaływać na wody. Źródła rzeki Wisła, znajdują się w gminie Wisła, natomiast rzeka ta uchodzi do Zatoki Gdańskiej. W odcinku źródłowym Wisła jest rzeką górską, po czym przechodzi w ciek o charakterze wyżynnym, a następnie nizinny.

Poniżej przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), zlokalizowanych w granicach administracyjnych miasta Wisła.

Tabela 1 Charakterystyka JCWP występujących na terenie miasta Wisła

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW	Status	Stan ogólny	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
					Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
RW200012 2111329	Kopydło	Potok fliszowy	Silnie zmieniona część wód	ZŁY	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW200012 21113549	Wisła do Dobki bez Kopydła	Potok fliszowy	Silnie zmieniona część wód	ZŁY	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW200012 2111469	Leśnica	Potok fliszowy	Silnie zmieniona część wód	ZŁY	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW600012 114139	Olza górna od źródeł do granicy	Potok fliszowy	Silnie zmieniona część wód	ZŁY	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW

Tabela 2 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie miasta Wisła

Numer JCWPd	Ogólna ocena stanu	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW2000158	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW2000162				
PLGW6000170				

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych dotyczących ochrony, gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Opracowywany jest w celu programowania i koordynowania działań, które zmierzają do realizacji celów środowiskowych, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji

Wśród działań przewidzianych dla JCWP na terenie Wisły przewiduje się:

- opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia
- regularny wywóz nieczystości płynnych
- budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Wisła
- modernizacja oczyszczalni ścieków Wisła Jawornik
- weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni
- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących
- weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy

Natomiast, w przypadku JCWPd wskazuje się na:

- coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
- analiza wykorzystania wód z odwodnień i wód powierzchniowych
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych
- racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

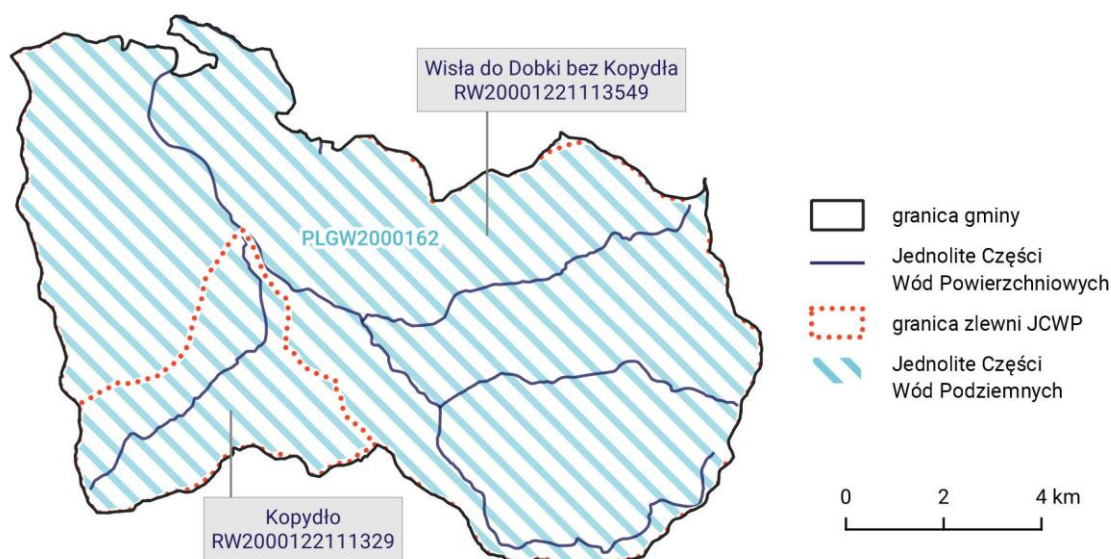
Nadrzędnym celem PZRP jest „ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej”. Wśród celów głównych wymienia się:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego
3. Poprawę systemu zarządzania ryzykiem powodziowym

Poniżej w tabeli zaprezentowano przykładowe typy działań przewidziane w ramach realizacji poszczególnych celów:

Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego
<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na gruntach leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych, na użytkach rolnych oraz na gruntach zabudowanych i zurbanizowanych • Ochrona lub przywrócenie retencji dolin rzecznych • Zachowanie i rozbudowa (poprawa) funkcjonalności systemu zabezpieczenia obszarów depresyjnych • Odbudowa zniszczonej przez powódzie infrastruktury przeciwpowodziowej
Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie retencji na gruntach leśnych zadrzewionych i zakrzewionych, na użytkach rolnych oraz na gruntach zabudowanych i zurbanizowanych • Zwiększenie retencji dolin rzecznych • Budowa hydrotechnicznych obiektów retencjonujących wodę • Budowa mobilnych systemów ochrony przed powodzią • Budowa, przebudowa wałów przeciwpowodziowych • Dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzania wód
Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym
<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie planów zarządzania kryzysowego (wszystkie poziomy zarządzania) z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego • Opracowanie dokumentów i podjęcie prac legislacyjnych prowadzących do konieczności opracowania instrukcji przeciwpowodziowej dla obiektów znajdujących się w strefie zagrożenia powodzią przez zarządcę obiektu • Usprawnienie „systemu” przywracania funkcji infrastruktury po powodzi • Doskonalenie wsparcia rzeczowego i finansowego dla poszkodowanych • Realizacja programów edukacyjno-promocyjnych dla różnych odbiorców w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym

Rysunek 1 Mapa zagrożenia powodziowego/Jednolite części wód zlokalizowane na terenie miasta Wisła

Źródło: opracowanie własne

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Ostatnim z analizowanych dokumentów jest plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), ponieważ susza, obok powodzi jest jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych, którego zasięg oddziaływania jest szeroki i wpływa na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę kraju.

Do celów szczegółowych PPSS należą:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W przypadku zagrożenia poszczególnymi typami suszy, sytuacja w Wiśle przedstawia się następująco:

- susza rolnicza – słabo zagrożona,
- susza hydrologiczna – umiarkowanie zagrożona,
- susza hydrogeologiczna – silnie zagrożona.

Miasto Wisła zgodnie z zapisami planu, zostało zaklasyfikowane według mapy łącznego zagrożenia suszą, do umiarkowanie zagrożonego suszą.

W planie przedstawiony jest katalog działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych wyodrębnionych w planie. Wśród tych działań wskazuje się m.in.:

- retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych,
- budowę ujęć wody pitnej wód podziemnych i powierzchniowych,
- budowę oraz przebudowę urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej,

- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych.

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Miasta Wisła na lata 2021-2030 jest dokumentem, który jest spójny i w pełni realizuje zapisy nadrzędnego dokumentu planistycznego województwa śląskiego. Prezentowany dokument został opracowany zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. 1. 6) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

Strategia Rozwoju Województwa „Śląskie 2030” przyjęta uchwałą Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r., wskazuje 5 obszarów strategicznej interwencji w ujęciu tematycznym, które zostały przyporządkowane do dwóch grup:

1. OSI konkurencyjne:
 - a. **Obszary cenne przyrodniczo,**
 - b. Ośrodki wzrostu.
2. OSI problemowe:
 - a. Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
 - b. **Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,**
 - c. Gminy w transformacji górniczej.

W związku z powyższym wyszczególnieniem, Wisła wpisuje się w dwa obszary strategicznej interwencji, wyodrębnione na terenie województwa śląskiego. Z grupy OSI konkurencyjne, Wisła wpisuje się w kategorię mówiącą o **obszarach cennych przyrodniczo**. Została zakwalifikowana do najwyższej klasy (V), w pięciostopniowej skali, jeśli chodzi o walory przyrodnicze. Formami ochrony przyrody, znajdującymi się na obszarze gminy, jest Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego oraz Specjalny Obszar Ochrony Beskid Śląski. Oprócz tego w granicach administracyjnych miasta mieści się rezerwat Barania Góra i rezerwat Wisła. Blisko 90% powierzchni gminy pokryte jest formami ochrony przyrody. Obecność terenów chronionych, stwarza bariery w rozwoju, dlatego specjalne wsparcie kierowane będzie w stronę gmin, na terenie których występują obszary o znaczących walorach przyrodniczych. Wśród kluczowych wyzwań dla gmin wpisujących się w OSI obszary cenne przyrodniczo wskazano:

1. Ochronę różnorodności biologicznej i georóżnorodności,
2. Poprawę stosunków wodnych i ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych,
3. Zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych.

Oprócz tego, Wisła wpisuje się w OSI problemowe - **gmin z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza**. W strategii wojewódzkiej została przyporządkowana do I obszaru problemowego ze względu na jakość powietrza, który charakteryzuje gminy, na terenie których występowało

przekroczenie jednego dowolnego wskaźnika jakości powietrza, z trzech wyróżnionych: pył zawieszony PM_{2,5}, pył zawieszony PM₁₀ lub benzo(a)piren.

Wśród kluczowych wyzwań dla gmin z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza wskazuje się przede wszystkim:

1. Ograniczenie niskiej emisji,
2. Wsparcie rozbudowy sieci ciepłowniczej,
3. Generowanie i wdrażanie innowacji ograniczających negatywny wpływ na środowisko.

Kierunki działań dedykowane obszarom cennym przyrodniczo i gminom z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza realizowane są przez zapisy Celu strategicznego 3. Atrakcyjna przestrzeń, dostępna i spójna architektonicznie niniejszej strategii. Planowane w ramach wyróżnionych w nim celów operacyjnych (3.1 i 3.2) przedsięwzięcia, korespondują i stanowią odpowiedź na wyzwania OSI, w które wpisuje się Wisła. Wśród zadań dedykowanych tym celom, można wskazać m.in. ochronę bioróżnorodności, inteligentne zarządzanie oświetleniem, termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz komunalnych mieszkalnych czy upowszechnianie błękitnej i zielonej infrastruktury.

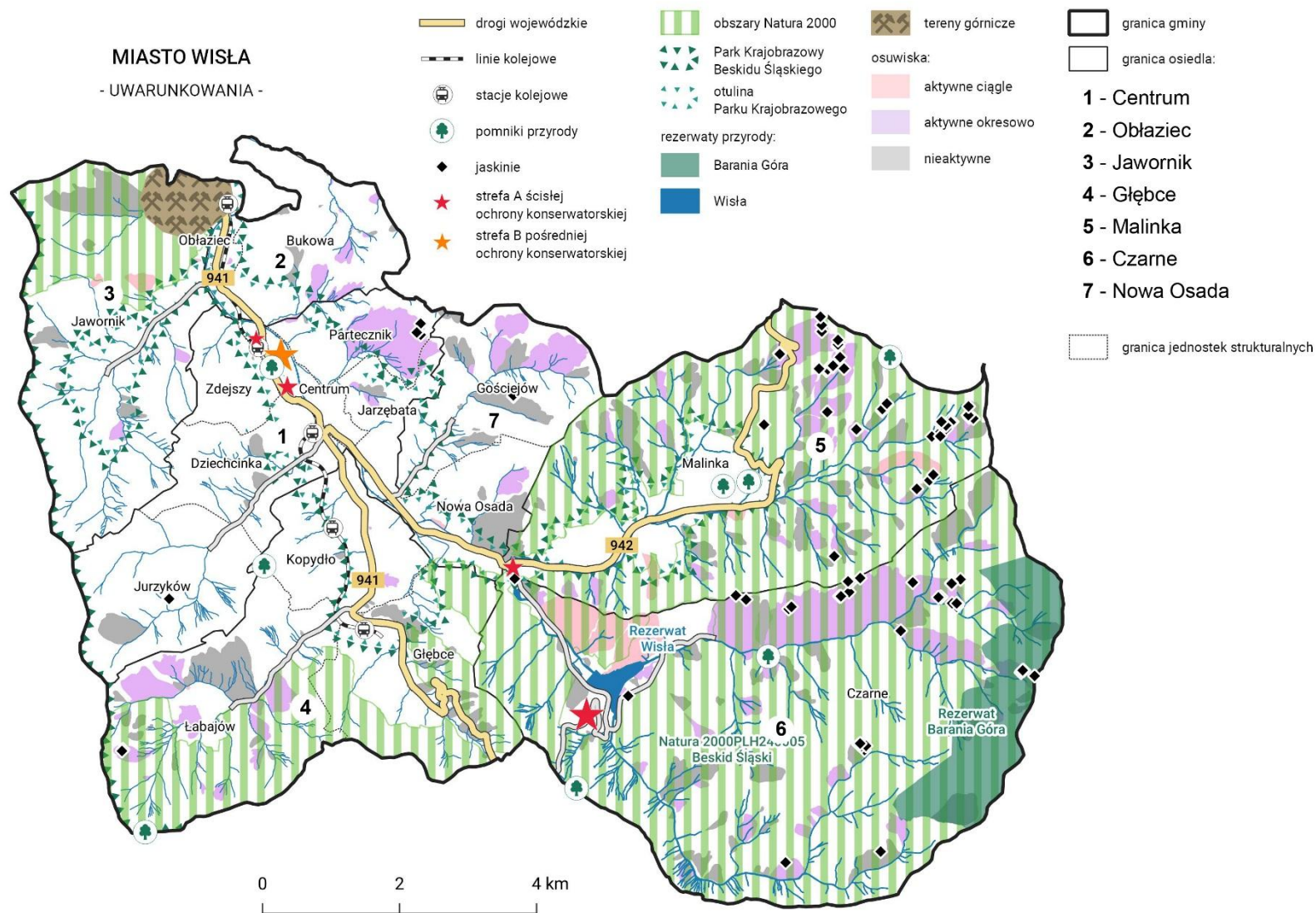
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

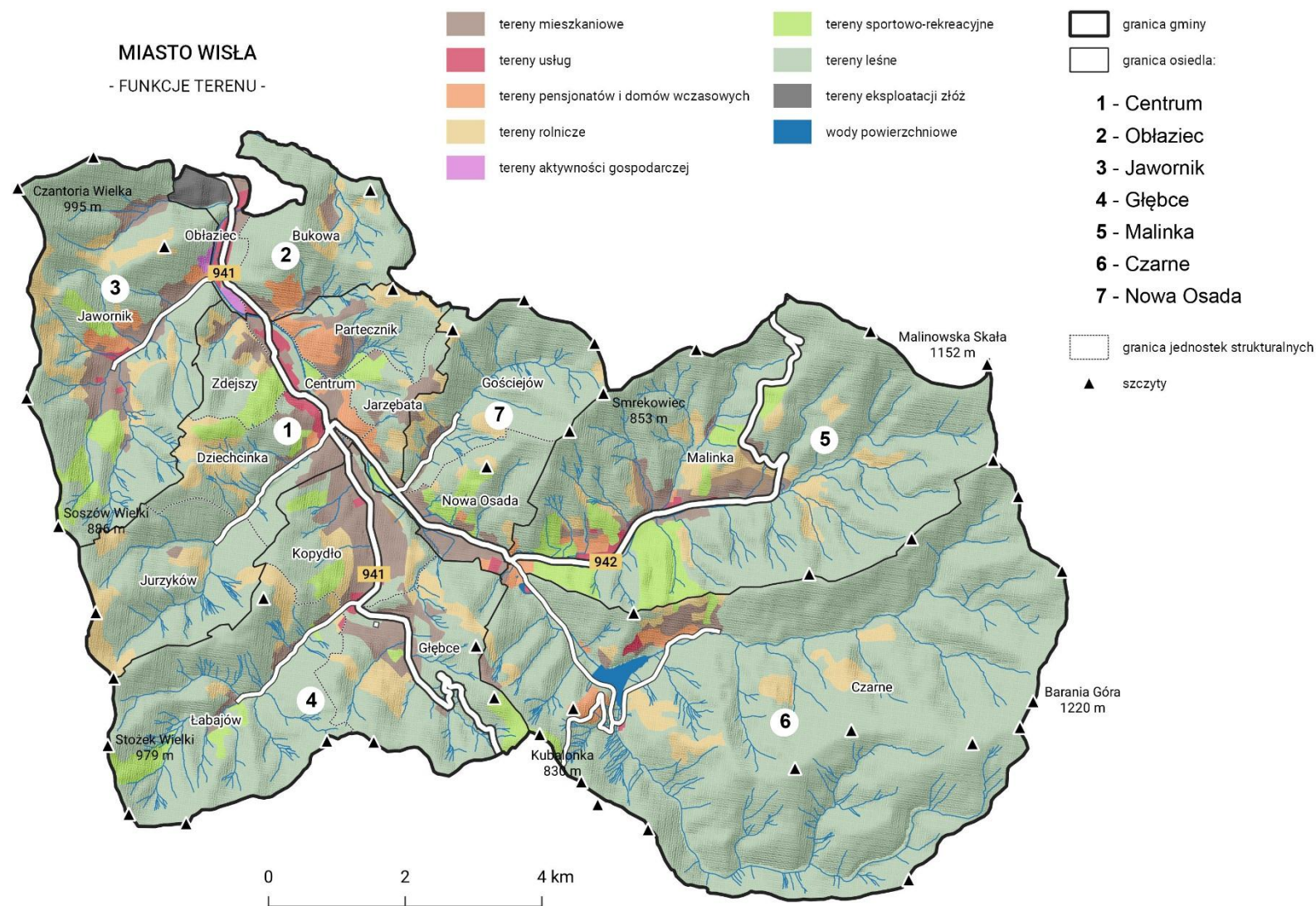
Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (Art. 10e. 1. 4) zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju miasta. Wynika z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjałów miasta z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Miasta Wisła została przedstawiona za pomocą trzech map: mapy uwarunkowań, mapy funkcji terenu oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

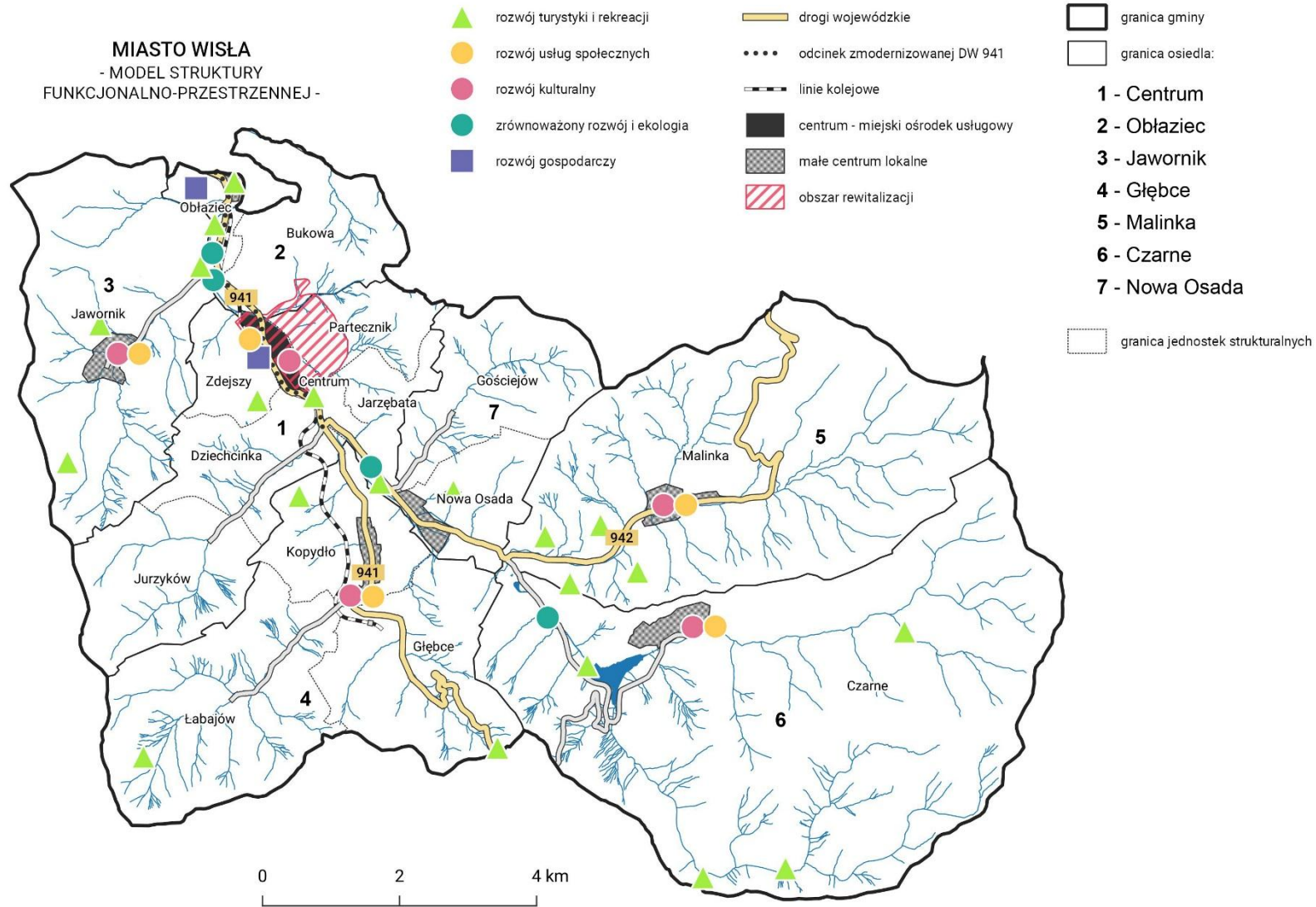
Mapa uwarunkowań jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju miasta. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego, obszary wymagające ochrony oraz obszary występowania zagrożeń naturalnych.

Mapa funkcji terenu przedstawia elementy struktury przestrzennej miasta obejmujące funkcje: mieszkaniową, usługową, przemysłową, rolniczą i przyrodniczą. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazuje ogólne kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego miasta, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach.

MIASTO WISŁA
- MODEL STRUKTURY
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ -

5. Wnioski z diagnozy i badań społecznych

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że „Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poza. 1057)”, który znajduje się w Art. 10e. 3.

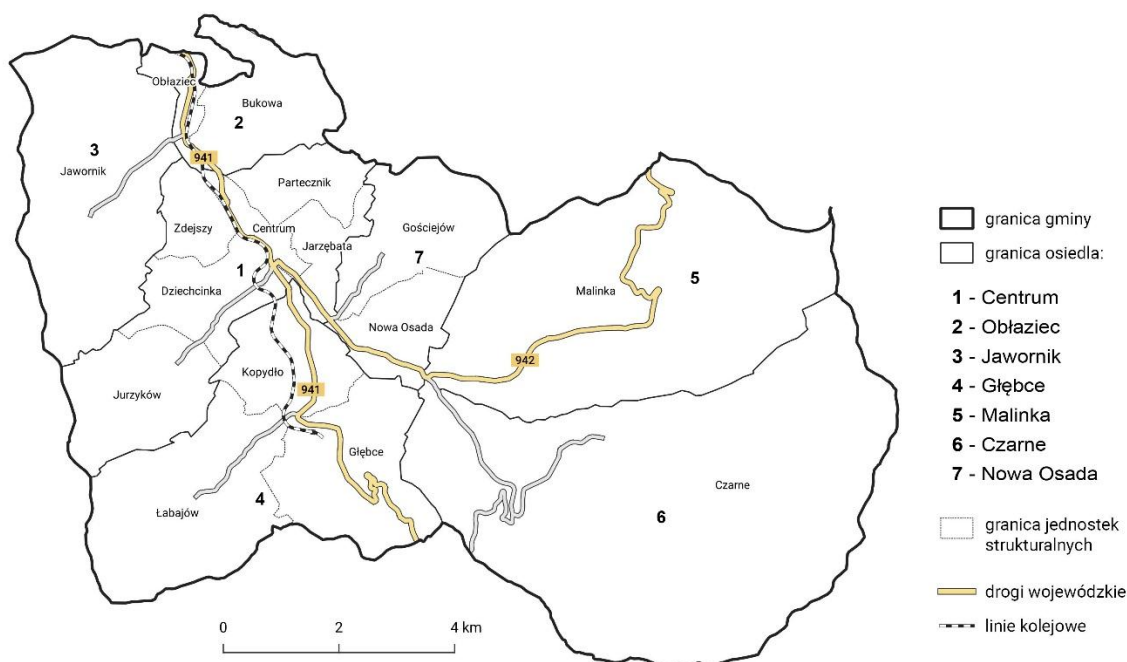
KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

„WISŁA – MIASTO U ŹRÓDEŁ, MIASTO RODZINNE ADAMA MAŁYSZA”

Wisła jest miastem położonym w południowej części województwa śląskiego, w powiecie cieszyńskim, w paśmie górskim Beskidu Śląskiego, u podnóża Baraniej Góry (1220 m n.p.m.). Swój początek ma tu najdłuższa z polskich rzek - rzeka Wisła. Miasto Wisła jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych miast w Polsce, a to za sprawą sukcesów znanego skoczka narciarskiego - Adama Małysza. Jednak Wisła to przede wszystkim miejscowość turystyczna o bogatych walorach środowiskowych i krajobrazowych, malowniczy kurort zimowy oraz świetna baza wypadowa do całorocznych wędrówek górskich. Położenie geograficzne sytuuje Wisłę w pobliżu granicy z Czechami i Słowacją, co sprawia, że miasto jest atrakcyjne również dla turystów zagranicznych. Specyficzną cechą miasta jest to, że rozciąga się po dolinach, będących Osiedlami:

1. Centrum
2. Obłaziec
3. Jawornik
4. Głębcze
5. Malinka
6. Czarne
7. Nowa Osada

Rysunek 2 Podział miasta Wisła na Osiedla

Źródło: opracowanie własne

Połączenie drogowe zapewnia wyłącznie droga wojewódzka nr 941, uzupełniona o drogi powiatowe i gminne przez co dostępność drogowa miasta jest ograniczona. Przez miasto przechodzi także linia kolejowa nr 191.

FUNKCJA WIODĄCA MIASTA

Wisła jest ośrodkiem miejskim o znaczeniu lokalnym. Powierzchniowo zajmuje 109 km², co czyni ją największą gminą powiatu cieszyńskiego (15%), pod względem liczby ludności - 11 007 os. - plasuje się na dziewiątej pozycji na dwanaście gmin powiatu. Miasto pełni głównie funkcję turystyczną, ale również kulturalną, edukacyjną, usługową oraz administracyjną. Walory krajobrazowe czynią miasto ośrodkiem typowo turystycznym o uznanej renomie w regionie i kraju. Duża koncentracja bazy turystycznej, m.in.: domów wczasowych, kwater prywatnych, hoteli, pensjonatów, ośrodków, apartamentowców, lokali gastronomicznych, atrakcji turystycznych w połączeniu z dynamicznym rozwojem turystyki przyczyniły się do rozkwitu gospodarki turystycznej, która stała się specjalizacją i jednym z kluczowych źródeł dochodu miasta. Miasto oferuje bogaty wachlarz wydarzeń sportowych i kulturalnych. Aktywność w tej sferze dopełnia działalność licznych organizacji pozarządowych. Miasto pełni również istotną rolę ośrodka edukacyjnego, skupiając na swoim terenie różne poziomy edukacji: przedszkola, szkoły podstawowe, liceum ogólnokształcące, technikum hotelarsko-gastronomiczne, przez co oferuje swoim uczniom zdobycie pożądaných na rynku pracy kwalifikacji, między innymi w zawodach: technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik rachunkowości, technik organizacji turystyki, technik ekonomista, pracownik obsługi hotelowej, kucharz i cukiernik. Na terenie miasta znajdują się instytucje oferujące usługi o charakterze administracyjnym, publicznym o zasięgu lokalnym. Od niedawna znajduje się tu również dom dziecka, nad którym nadzór pełni starosta cieszyński.

STOSUNKI ZEWNĘTRZNE

Stosunki zewnętrzne Wisły opierają się na partnerstwach i współpracy zagranicznej. Współpraca międzynarodowa stanowi jeden z elementów kształtowania rozwoju turystycznego, kulturowego i społecznego miasta. Wisła prowadzi współpracę z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi, należą do nich:

- Hukvaldy (Czechy)
- Jastarnia (Polska)
- Rheinhausen (Niemcy)
- Bully-Les-Mines (Francja)
- Coka (Serbia)
- Jabłonków (Czechy).

Najważniejszym spoiwem pomiędzy partnerami jest wymiana doświadczeń w aspektach kulturalnych, naukowych, sportowych, zarządzania rozwojem lokalnym oraz organizowanie wymian młodzieży szkolnej. Inicjowane w tych celach są liczne kontakty środowiskowe mieszkańców, uczniów, pracowników i przedstawicieli Urzędu Miasta. W ramach partnerstw realizowane są również wspólne projekty transgraniczne z udziałem środków europejskich.

DEMOGRAFIA

Miasto Wisła odnotowuje stały spadek liczby ludności. Na przestrzeni ostatniej dekady w mieście ubyło 4,8% mieszkańców. Występuje przewaga liczby kobiet nad mężczyznami, w 2020 r. kobiety stanowiły 52% ogółu liczby mieszkańców Wisły. Biorąc pod uwagę piramidę wieku ludności w podziale na płeć i w przedziałach 5 letnich, stosunek liczby kobiet do mężczyzn jest dość wyrównany. Różnice w tym względzie uwydatniają się dopiero powyżej 65 r.ż. - liczba kobiet w stosunku do mężczyzn staje się wyższa. Jest to dość typowy rozkład ludności w podziale na płeć i wiek w porównaniu do innych miast w Polsce. Większa liczba kobiet w stosunku do mężczyzn w wieku senioralnym wskazuje na konieczność zintensyfikowania prowadzenia profilaktyki prozdrowotnej wśród mężczyzn, aby móc wpływać na przedłużenie okresu ich życia. W przypadku analizy struktury wieku w latach 2015-2019 r. w Wiśle nie zauważa się znaczących różnic. W grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym odnotowano niewielki wzrost (0,2 pp.), w grupie w wieku produkcyjnym spadek o 2,4 pp. i w grupie osób w wieku poprodukcyjnym wzrost o 2,2 pp. Liczba urodzeń i zgonów jest jednym z głównych czynników determinujących liczbę mieszkańców miasta. W Wiśle można zaobserwować stały ujemny przyrost naturalny. W 2020 r. odnotowano 79 zgonów więcej niż urodzeń i jednocześnie o 52 zgony więcej niż w roku ubiegłym. Wpisuje się to w ogólnopolską tendencję malejącego przyrostu naturalnego i systematycznego zmniejszania się liczby ludności kraju. Analizując zjawisko przyrostu naturalnego w szerszym zakresie, poprzez porównanie danych z danymi powiatu cieszyńskiego oraz województwa śląskiego, sytuacja Wisły w ostatnich latach jest korzystniejsza od sytuacji w województwie, natomiast gorsza niż w powiecie. Kolejnym istotnym czynnikiem mającym wpływ na liczbę ludności są migracje. Saldo migracji dostarcza informacji o stosunku osób nowozameldowanych do osób wymeldowanych. Wzięty pod uwagę okres lat 2016-2020 dostarczył pozytywnych informacji o ruchu wędrownym ludności, jak wynika z danych statystycznych, w łącznym bilansie na terenie miasta więcej osób się osiedliło (571 os.) aniżeli dokonało wymeldowania (557). Jednak pamiętać należy, że wielu mieszkańców w momencie migracji do innego miasta, czy za granicę nie dokonuje wymeldowania się, dotyczy to w szczególności osób młodych. Problem odpływu młodych osób dotyka Wisłę w coraz to większym stopniu. Wiąże się z trudnościami w znalezieniu na terenie Wisły satysfakcjonującej pracy, niekiedy związanej z turystyką oraz zgłaszanymi deficytami w zakresie dostępności mieszkań, pojawiającymi się trudnościami czy nawet brakiem możliwości wybudowania własnego domu na skutek obowiązującej

polityki przestrzennej miasta. Podsumowując sytuację demograficzną miasta, zmiany zachodzące w ostatnich latach charakteryzujące się spadkiem liczby mieszkańców, ujemnym przyrostem naturalnym oraz wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym powinny być brane pod uwagę w kontekście planowania rozwoju miasta. Istotnym zagadnieniem i jednocześnie wyzwaniem na kolejne lata jest zrównoważona polityka społeczna mająca na celu stworzenie atrakcyjnych warunków osiedleńczych i zatrudnienia dla osób wkraczających w wiek produkcyjny, ale również uwzględniająca stopniowo postępujące zjawisko starzenia się społeczności lokalnej miasta i konieczność zapewniania usług opiekuńczych dla tej grupy mieszkańców.

EDUKACJA I KULTURA

Miasto Wisła jest organem prowadzącym dla 4 przedszkoli i 5 szkół podstawowych. Na terenie miasta funkcjonują dodatkowo 3 niepubliczne przedszkola, z czego 1 z oddziałem żłobkowym. System szkolnictwa ponadpodstawowego sprawowany jest przez 2 placówki: Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich im. Władysława Reymonta oraz Liceum Ogólnokształcące im. Pawła Stalmacha.

Z uwagi na brak publicznego żłobka w mieście, odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach jest bardzo niski, w 2019 r. wyniósł niespełna 2,1%. W ujęciu porównawczym w powiecie cieszyńskim i województwie śląskim odnotowuje się wyższy udział procentowy dzieci objętych opieką w żłobkach, a dynamika zmian wskazuje trend wzrostowy. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na jedno miejsce w przedszkolu w analogicznym okresie wynosi ponad 1, co oznacza, że nie dla każdego dziecka w tym wieku na terenie miasta jest dostępne miejsce w przedszkolu. Lepsza sytuacja w omawianym zakresie ma miejsce w przypadku powiatu cieszyńskiego i województwa śląskiego. Współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe) w 2019 r. wynosił 88,4, zmalał o prawie 4 pp. w stosunku do 2015 r. Wartość współczynnika poniżej 100 dowodzi o tym, iż część dzieci uczęszcza do szkół podstawowych poza miastem. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 r. w mieście wypadły lepiej niż w powiecie cieszyńskim i województwie śląskim. Wydatki budżetu miasta na oświatę i wychowanie najbardziej wzrosły w przypadku wydatków na szkoły podstawowe - o 85% w porównaniu do 2015 r., ma to związek z reformą oświaty związaną z likwidacją gimnazjów. W latach 2015-2019 udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem zmalał o 5,4 pp. Spadek ten jednak nie oznacza niższych nakładów na edukację, ale raczej jest efektem wzrostu budżetu miasta.

Miasto Wisła przywiązuje dużą wagę do rozwoju kultury. Jednostkami odpowiedzialnymi za prowadzenie działalności związanej z kulturą są Wiślańskie Centrum Kultury (WCK) oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Śniegonia. Wisła niewątpliwie jest miastem obfitującym w wydarzenia kulturalne, imprezy artystyczne, wystawy skierowane do różnych grup odbiorców. Pieczę nad nimi sprawuje WCK realizujące działalność statutową. Wśród najpopularniejszych wydarzeń znaleźć można:

Tydzień Kultury Beskidzkiej, Wiślaczek Country, Wiślańskie Dożynki, Święto miodu, chleba i zieleń, Prywatka PRL oraz najnowsze z wydarzeń - Festiwal Słowa im. Jerzego Pilcha Granatowe Góry. Szeroka oferta dla dzieci i młodzieży uwzględnia m.in.: zajęcia plastyczne dla dzieci prowadzone przez instruktora WCK, zajęcia taneczne - przy WCK działają trzy grupy dzieci uczących się tańca nowoczesnego, zajęcia baletowe, Dziecięcy Zespół Regionalny „Mała Wisła”, zajęcia fotograficzno- filmowe, kółko szachowe, zajęcia z robotyki i programowania. W ofercie dla dorosłych występują warsztaty szycia stroju góralskiego, Salsa Solo, warsztaty plastyczne „Fajna sztuka”. WCK jest administratorem Centrum Edukacji Ekologicznej zlokalizowanego na Jonidle oraz wydawcą miesięcznika „Echo Wisły”. W Galeryjce WCK organizowane są różnorodne wystawy. Liczba czytelników biblioteki na 1000 ludności w latach 2015-2019 wzrosła o ponad 7%. Podobnie wzrosła liczba wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika o prawie 18%, na co wpływ ma niewątpliwie systematyczne poszerzanie i uatrakcyjnianie dostępnego zasobu księgozbioru Miejskiej Biblioteki Publicznej. W porównaniu do 2015 r. liczba uczestników imprez organizowanych przez ośrodki kultury w Wiśle wzrosła, w 2019 r. wynosiła aż 61 000. Udział wydatków budżetu miasta na kulturę i dziedzictwo narodowe w 2019 r. wyniósł 3,0%.

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). Podstawowym celem ośrodka jest pomoc rodzinom i osobom przeżywającym trudną sytuację życiową.

Według danych GUS na przestrzeni ostatnich lat spada liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności, co należy uznać za zjawisko pozytywne. Spadek liczby klientów w okresie 2015-2019 r. wyniósł 34%, jednak stale utrzymuje się na wyższym poziomie aniżeli w przypadku powiatu cieszyńskiego czy województwa śląskiego. W przypadku rodzin objętych pomocą społeczną, w badanym okresie zauważa się niewielki spadek rzędu 16%. W tym samym okresie liczba osób w rodzinie objętych pomocą społeczną spadła aż o 33%. Wyniki te dowodzą o polepszającym się statusie społecznym mieszkańców miasta. Wśród rodzin objętych pomocą społeczną najwięcej jest rodzin emerytów i rencistów, a w następnej kolejności rodzin z dziećmi. Wśród najczęstszych powodów przyznania pomocy społecznej dla rodzin występują: bezradność w sprawach opiekuńczych, wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, długoletnia i ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Analizując zakres pomocy społecznej świadczonej w postaci wypłacanych zasiłków w ramach zadań własnych zauważa się spadek kwot udzielonych świadczeń o 14%. Jeśli chodzi o rodzaj zasiłków, w badanym okresie znacząco spada liczba zasiłków celowych (spadek o 32%). Najwyższa kwota udzielanych zasiłków przypada na zasiłki stałe i w badanym okresie zauważa się ich wzrost o 13%. Jeśli

chodzi o świadczenia niepieniężne, to utrzymują się na stabilnym poziomie, są to przede wszystkim świadczenia posiłków, usług opiekuńczych oraz udzielenia schronienia.

RYNEK PRACY

Liczba pracujących w 2019 r. w Wiśle wynosiła 2 004 osób, z czego aż 56% stanowiły kobiety. Wskaźnik liczby pracujących na 1000 ludności był niższy niż w powiecie cieszyńskim, czy województwie śląskim, w 2019 r. wynosił 181. Liczba bezrobotnych w Wiśle w okresie 2015-2019 systematycznie spadała (o 46%), nieoczekiwany jej wzrost (o 31%) odnotowano w 2020 r. na skutek pandemii COVID-19 i związanego z nią spowolnienia gospodarki w całym kraju. Wśród bezrobotnych odnotowano przewagę bezrobotnych mężczyzn w porównaniu do kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przy czym zazwyczaj bezrobotnych kobiet jest znacznie więcej niż mężczyzn. Z pewnością stanowi to wyróżnik Wisły w stosunku do innych miast w Polsce. Ma to swoje uzasadnienie w specyfice turystycznej miasta i charakterze lokalnego rynku pracy, na którym dominują pracujące kobiety zatrudnione w większości w obiektach hotelarsko-gastronomicznych.

Problem rynku pracy w Wiśle dotyczy głównie oferty pracy dla osób posiadających wysokie kompetencje zawodowe. Oferowane na rynku pracy stanowiska w większości dotyczą zajęć związanych z szeroko pojętą turystyką bądź zadań prostych, nie wymagających kwalifikacji. Ostatni rok sprawił, że turystyka okazała się być jedną z branż najbardziej dotkniętych kryzysem. Choć dane statystyczne na to nie wskazują wprost, to rzeczywista liczba osób, które w czasie pandemii straciły pracę na terenie Wisły może być znacznie większa, gdyż wiele przedsiębiorstw branży turystycznej zatrudnia pracowników sezonowo, na umowy zlecenia czy umowy o dzieło. Największym wyzwaniem dla miasta w obecnej sytuacji z pewnością będzie zapewnienie bezpieczeństwa, odpowiednich warunków sanitarnych zarówno dla mieszkańców jak i turystów, ale również próba odbudowania zaufania wśród pracowników, którzy w obawie przed kolejnym zwolnieniem coraz częściej poszukują pracy w branżach niezwiązanych z turystyką, nawet jeśli wiąże się one z koniecznością przekwalifikowania, czy dalszych dojazdów do pracy.

BEZPIECZEŃSTWO

Podczas badania ankietowego mieszkańców Wisły blisko 67% z nich oceniło, że czuje się w mieście bezpiecznie. Średni poziom bezpieczeństwa zadeklarowało ponad 23% badanych. Negatywnie bezpieczeństwo w mieście oceniło blisko 10% ankietowanych. Pomimo relatywnie wysokiego poczucia bezpieczeństwa w mieście, liczba zdarzeń w ruchu drogowym corocznie wzrasta, wyjątek stanowił 2020 r., w którym odnotowano spadek liczby zdarzeń drogowych, co było związane niewątpliwie z ograniczeniami ruchu turystycznego na skutek panującej sytuacji epidemiologicznej, ale również

remontu głównej arterii miasta. Jak wynika z danych Komisariatu Policji w Wiśle liczba postępowań karnych w badanym okresie zmalała, w 2020 r. wynosiła 210 i była o prawie 50% niższa w stosunku do 2015 r. Na terenie miasta funkcjonują cztery ochotnicze straże pożarne, które w 2020 r. zadysponowane zostały do 218 interwencji, z czego w 167 uczestniczyły także jednostki Państwowej Straży Pożarnej zadysponowane z Ustronia. Straż Miejska w Wiśle w swoich dorocznych raportach prezentuje dane prowadzonej działalności. W 2020 r. wystawiła łącznie 477 mandatów i udzieliła 157 pouczeń. Do najczęstszych wykroczeń należały wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (240), przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu (171) oraz związane z niedotrzymaniem czystości i porządku (156). Najczęstszymi powodami zgłoszeń od mieszkańców były zagrożenia w ruchu drogowym, zagubienie zwierząt oraz naruszenia w ochronie środowiska i gospodarce odpadami.

FINANSE SAMORZĄDOWE

Dochody miasta na 1 mieszkańca na przestrzeni badanego okresu wykazują silny trend wzrostowy, są o ponad 43% wyższe niż w 2015 r., przewyższają także wartość na jednego mieszkańca powiatu, ale są stale niższe od wartości w województwie śląskim. Na przestrzeni lat 2015-2019 zauważalny jest systematyczny wzrost zarówno dochodów jak i wydatków miasta. W przeciwieństwie do poprzednich lat, w 2020 r. dochody przewyższyły wydatki o niespełna 800 tys. zł. Wzrost dochodów wynika głównie ze zwiększenia uzyskiwanych dotacji, dochodów własnych miasta oraz subwencji. Do głównych źródeł dochodu własnego w 2020 r. w Wiśle należały: podatek od nieruchomości (12,41 mln), następnie podatek dochodowy od osób fizycznych (11,55 mln), podatek od czynności cywilnoprawnych (1,34 mln). Zaplanowane wydatki budżetowe wykonano w 2019 r. w wysokości 61,0 mln. Analiza struktury wydatków wskazuje, że miasto najwięcej środków przeznaczyło na dział Oświata i wychowanie (15,30 mln), Rodzina (14,65 mln), Administracja publiczna (7,80 mln) oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6,59 mln).

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Miasto Wiśla należy do wiodących ośrodków turystycznych w kraju wśród miast o porównywalnej specyfice ludnościowo-przestrzennej. W 2020 r. zarejestrowanych było tu łącznie 1777 podmiotów gospodarczych, liczba ta systematycznie wzrasta. Przeważają przedsiębiorstwa małe, zatrudniające do 9 osób. Udział prywatnych przedsiębiorstw w całości gospodarki pozostaje od wielu lat na poziomie ok. 97%, co świadczy o właściwej strukturze własności prywatno-publicznej w mieście. Pozytywnie wzrasta również liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w mieście, niemal o 6% w stosunku do 2015 r. Co należy podkreślić, wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności plasuje się w Wiśle na dużo wyższym poziomie niż ma to miejsce

w powiecie cieszyńskim czy województwie śląskim. Wskazuje to na poprawiające się warunki do prowadzenia działalności oraz ogólną atrakcyjność gospodarczą miasta. Porównanie liczby podmiotów nowozarejestrowanych do wykreślonych z rejestru REGON w okresie od 2015-2019 r. wypada coraz to korzystniej. Jedynie w latach 2015 i 2016 miała miejsce przewaga wykreśleń nad liczbą nowozarejestrowanych działalności gospodarczych. W kolejnych latach tendencja ta uległa odwróceniu. W 2020 r. różnica wynosiła 40% na korzyść nowozarejestrowanych podmiotów, co można uznać za pozytywny aspekt rozwoju gospodarczego miasta. Jak wynika z danych GUS, w mieście dominują firmy zajmujące się budownictwem (318) na równi z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (317) oraz handlem hurtowym i detalicznym (284).

Miasto Wisła cechuje się bardzo dynamiczną i aktywną współpracą pomiędzy władzami miasta a licznymi organizacjami pozarządowymi. Miasto charakteryzuje wysoki wskaźnik liczby organizacji społecznych na 1000 ludności, w 2020 r. wynosił 4,42 i był wyższy od wartości wskaźnika w powiecie cieszyńskim oraz województwie śląskim. Ze względu na rolę jaką odgrywają organizacje społeczne w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, kultywowaniu tradycji góralskich czy realizacji zadań miasta wobec mieszkańców, są istotnym potencjałem rozwojowym miasta na najbliższe lata.

TURYSTYKA

Podstawą rozwoju funkcji turystycznej Wisły są głównie walory krajobrazowe oraz interesujące cechy dziedzictwa kulturowego, tradycji góralskich przekazywane z pokolenia na pokolenie. Miasto posiada wiele atrakcji turystycznych, wynikających z położenia geograficznego oraz bogatej oferty kulturalnej i sportowej, jest w stanie zapewnić turystom atrakcyjne spędzenie czasu w każdym aspekcie podróży. Ważną rolę w rozwoju turystyki miasta odgrywają obiekty noclegowe, gastronomiczne, rekreacyjne, kulturalne i sportowe, wspólnie tworzące bazę turystyczną miasta. Jak wynika z danych GUS liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania od kilku lat utrzymuje się na stabilnym poziomie. W 2019 r. w mieście funkcjonowało ponad 70 obiektów (w tym 22 hoteli), które dysponowały łącznie ponad 5 tys. całorocznych miejsc noclegowych. Obiekty noclegowe na terenie miasta są zróżnicowane pod względem jakości usług i cen, co stwarza bogatą ofertę dla turystów z różnych segmentów rynku turystycznego. Na terenie miasta znajdują się hotele 1, 2, 3 i 5 - gwiazdkowe. Obserwacje prowadzone przez Wiślańską Organizację Turystyczną oraz Referat Promocji i Sportu wskazują, że liczba osób odwiedzających miasto wzrasta, co znajduje także potwierdzenie w danych GUS – w 2019 r. odnotowano największą na przestrzeni 5 lat liczbę turystów zagranicznych wynoszącą 12 013, analogicznie liczba udzielonych im noclegów także wzrosła i wyniosła 31 026. Do określania wartości funkcji turystycznej w mieście posłużono się dwoma miernikami stopnia rozwoju funkcji turystycznej: wskaźnikiem Baretje'a-Deferta oraz wskaźnikiem Charvata. Do ich wyliczenia wykorzystano dane określające wielkość i rodzaj bazy

noclegowej oraz intensywności ruchu turystycznego. Wskaźnik Baretje'a-Deferta zwany wskaźnikiem funkcji turystycznej miejscowości wyrażony został liczbą turystycznych miejsc noclegowych przypadających na 100 mieszkańców stałych. W badanym okresie utrzymywał się na stabilnym poziomie, oscylując w granicach od 41,8 do 48,1. Interpretacja tych wyników wskazuje na dominującą funkcję turystyczną miasta. Wskaźnik Charvata nazywany wskaźnikiem nasycenia bazą turystyczną, a wyrażony liczbą udzielonych noclegów przypadających na 100 mieszkańców miasta mieścił się w granicach od 42,4 do 48,2. W 2019 r. na 100 mieszkańców Wisły przypadało 47 noclegów. Wskaźnik ten opiera się głównie na liczbie udzielonych noclegów na danym obszarze, a więc dotyczy turystów, nie obejmując przy tym wycieczkowiczów, którzy odwiedzają Wisłę, a których liczba nie jest włączana w powstałą wartość.

Wskaźnik ścieżek rowerowych na 100 km² w badanym okresie był stały i wynosił 6,54, był korzystniejszy od wartości w powiecie cieszyńskim, jednak znacznie niższy od wartości wskaźnika dla województwa śląskiego. Ponadto dostrzegalna przez mieszkańców jest niedostateczna liczba ścieżek rowerowych. Istnieje zatem potrzeba rozwoju układu infrastruktury rowerowej w celu poprawy warunków dla ruchu rowerowego.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Charakterystyka infrastruktury technicznej miasta obejmuje następujące elementy: uzbrojenie w sieć kanalizacyjną, wodociągową, gazową oraz usuwanie śmieci.

Z sieci wodociągowej na terenie Wisły w 2019 r. korzystało zaledwie 46% ogółu ludności, a podłączonych do niej było niespełna 29% budynków mieszkalnych. Długość czynnej sieci wodociągowej na 100 km² wynosiła 28,3 km. Z sieci kanalizacyjnej korzystało natomiast 64% ogółu ludności, a podłączonych do niej było około 44% budynków mieszkalnych. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosiła 250,3%. Za pozytywny stan należy uznać fakt, że co roku widoczny jest niewielki wzrost w zakresie korzystania z urządzeń sieciowych, zarówno wodociągowych jak i kanalizacyjnych. W odniesieniu do wartości powiatowych czy wojewódzkich, Wisła cechuje się o wiele niższym stopniem wyposażenia w sieć wodno-kanalizacyjną, jednak pamiętać należy, że wpływ na to mają specyficzne uwarunkowania górskie oraz duże rozproszenie zabudowy. Podkreślić należy, że spora część domostw posiada swoje studnie głębinowe, problem może stanowić za to odprowadzanie wody i ścieków, gdyż nie wszystkie nieruchomości wyposażone są w szamba czy przydomowe oczyszczalnie. O wiele lepiej kształtuje się sytuacja w zakresie sieci gazowej – aż 73% ogółu ludności z niej korzysta, a długość czynnej sieci gazowej na 100 km² wynosiła 139,3 km.

Wydatki z budżetu miasta przeznaczone na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w 2019 r. stanowiły ponad 26% w wydatkach ogółem, w 2020 r. ich udział spadł do 10,8% osiągając zbliżony poziom jak przed 2019 r. Analiza wydatków z budżetu miasta na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska wskazuje, że największy udział przypada na realizację gospodarki odpadami komunalnymi. Największy wzrost wydatków budżetu miasta na gospodarkę odpadami komunalnymi miał miejsce w 2019 r. – o ponad 40%.

W odniesieniu do zagadnień związanych ze środowiskiem analizie poddano również poziom lesistości oraz udział powierzchni prawnie chronionych. W Wiśle dominują rozległe powierzchnie leśne - lasy zajmują aż 72,9 % (8 192 ha) powierzchni miasta klasyfikując go jako jedno z bardziej zalesionych w województwie śląskim. Udział powierzchni prawnie chronionych kształtuje się na równie wysokim poziomie – 89,2% powierzchni miasta przodując na tle powiatu czy województwa.

Gospodarką odpadami zajmuje się Urząd Miasta Wisła. Na terenie miasta funkcjonuje jeden punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), zlokalizowany przy ulicy Ustrońskiej (oczyszczalnia ścieków). Zarówno dane dotyczące odpadów zbieranych selektywnie jak i zmieszanych wykazują w Wiśle o wiele lepsze wskaźniki niż w przypadku powiatu czy województwa. Udział procentowy odpadów zbieranych selektywnie z gospodarstw domowych na terenie Wisły w 2019 r. wynosił 75%, w tym samym roku odnotowano również spadek odpadów zmieszanych przypadających na 1 mieszkańca o prawie 39%.

WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców miasta. Celem badania była ocena poziomu jakości życia w mieście oraz identyfikacja kluczowych barier, problemów i potencjałów rozwojowych miasta. Ankieta dostępna była w wersji online oraz papierowej - dystrybuowana w Urzędzie Miasta oraz jednostkach organizacyjnych. Informacja o badaniu zamieszczona była na stronie internetowej miasta oraz w mediach społecznościowych miasta. Ankieta składała się z 17 pytań oraz metryczki. W badaniu ankietowym udział wzięło łącznie 532 osób. Poniżej przytoczono najważniejsze wnioski z badania. Szczegółowy raport z badania ankietowego znajduje się w Załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu.

Wnioski z badania:

1. 70,5% badanych dokonało pozytywnej oceny miasta jako miejsca do życia.
2. 48,1% badanych dokonało negatywnej oceny miasta jako miejsca do pracy.
3. Ponad połowa badanych (52,8%) wystawiła negatywną ocenę w kontekście rozwoju usług społecznych kierowanych do mieszkańców.

4. Według 42,1% badanych miasto (samorząd lokalny) nie wspiera rozwoju przedsiębiorczości.
5. Na przestrzeni ostatnich lat poprawiło się w zakresie:
 - dostępności miejsc spędzania wolnego czasu,
 - dostępności obiektów noclegowych,
 - możliwości załatwiania spraw urzędowych przez Internet,
 - dostępności Internetu,
 - dostępności lokali gastronomicznych,
 - estetyki, ładu przestrzennego w przestrzeniach publicznych miasta,
 - promocji miasta i kreowania marki Wisła,
 - dostępności miejsc usługowych i handlu,
 - oferty sportowej i rekreacyjnej,
 - jakości dróg.
6. Na przestrzeni ostatnich lat pogorszyło się w zakresie:
 - dostępności transportu publicznego,
 - dostępności usług służby zdrowia,
 - dostępności miejsc parkingowych.
7. Największą zaletą, mocną stroną Wisły są:
 - krajobraz, środowisko naturalne (37,4%),
 - atrakcyjność turystyczna (13,9%),
 - położenie geograficzne (11,7%),
 - ścieżki piesze, rowerowe, szlaki górskie (7,2%),
 - sport i rekreacja (4,7%),
 - sportowcy (Adam Małysz, Piotr Żyła) (3,5%),
 - baza noclegowa (2,9%),
 - mieszkańcy (2,4%),
 - bogata tradycja (2,3%),
 - promocja, rozpoznawalność miasta (2,1%).
8. Największą wadą, słabą stroną Wisły są:
 - korki, słaba przepustowość dróg (30,3%),
 - pomijanie mieszkańców, na rzecz działań skierowanych na turystów (8,4%),
 - niewystarczająca liczba miejsc parkingowych (8,2%),
 - brak transportu publicznego z dolin do Centrum (6,3%),
 - apartamentowce (6,1%),
 - nieuporządkowanie przestrzeni publicznej (5,4%),
 - brak miejsc do spotkań, rozrywki (5,3%),
 - brak dbałości o krajobraz (4,5%),
 - brak małej architektury poza Centrum (3,6%),
 - zanieczyszczenie powietrza (3,6%).

WNIOSKI Z BADANIA JAKOŚCIOWEGO PRZEDSIĘBIORCÓW

Badanie zostało zrealizowane na grupie 15 przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Wisły. Badanie realizowane było metodą CATI (polegało na przeprowadzeniu przez ankietera rozmowy telefonicznej z respondentem na podstawie ustalonego skryptu rozmowy). Celem badania było

poznanie opinii przedsiębiorców w zakresie źródeł zadowolenia i niezadowolenia z warunków gospodarczych panujących w mieście, potrzeb związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa na terenie miasta oraz perspektyw rozwojowych na najbliższe lata. Poniżej zaprezentowano główne ustalenia badawcze w obszarze uwarunkowań gospodarczych miasta.

1. Miasto Wisła jest miastem atrakcyjnym do prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na swoje położenie, krajobraz, walory turystyczne oraz bliskość Czech i Słowacji.
2. To co wyróżnia Wisłę na tle miejscowości sąsiednich, to zdywersyfikowana oferta turystyczna całoroczna: stoki narciarskie, koleje linowe, szlaki górskie, trasy spacerowe, punkty widokowe, skocznie narciarskie, źródła rzeki Wisły, baza noclegowa i gastronomiczna, trasy rowerowe, trasy offroadowe, wydarzenia sportowe i kulturalne, możliwość skorzystania z różnych form rekreacji.
3. Do mocnych stron miasta należą: uwarunkowania naturalne, status miejscowości turystycznej, zróżnicowana oferta turystyczna, lokalizacja przygraniczna, bogactwo kultury i folkloru, silne poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców.
4. Słabą stroną miasta jest komunikacja miejska – trudności w przemieszczaniu się pomiędzy dolinami, bardzo słaba komunikacja autobusowa, brak busów, brak rowerów miejskich, drogie taksówki, problemy z dowozem towarów w trudno dostępne miejsca, niewystarczająca liczba miejsc parkingowych.
5. Dostrzegalna jest niewystarczająca oferta związana z działalnością rozrywkową. Brakuje atrakcji, rozrywek, zróżnicowanej i dobrej jakościowo bazy gastronomicznej, miejsc dostępnych szczególnie wieczorami. Brakuje także atrakcji turystycznych, które przyciągnęłyby turystów niezależnie od pogody w ciągu roku.
6. Miasto Wisła na przestrzeni ostatniej dekady stało się miejscowością typowo weekendową. Wśród turystów w sezonie letnim dominują rodziny z dziećmi (szeroka dostępność malowniczych szlaków turystycznych). W okresie jesiennym zauważa się dłuższe pobyty emerytów.
7. Konkurencyjność miasta osłabła przez trwające inwestycje, ale ogólnie miasto zyskuje na atrakcyjności w ostatnich 5 latach.
8. Równoległy remont drogi wojewódzkiej i linii kolejowej spowolniły prowadzenie działalności gospodarczej w mieście. Brak skutecznej koordynacji działań modernizacyjnych negatywnie wpłynął na funkcjonowanie miasta i prowadzenie działalności gospodarczej, jednak mimo tego, były to niezbędne inwestycje.
9. W opinii lokalnych przedsiębiorców remont kolei przyniesie korzyść miastu. Czas dojazdu oraz komfort przemieszczenia się zostaną poprawione, co może stać się dużą alternatywą dla podróżujących samochodem. Z kolei remontowana droga wojewódzka, niestety, nie poprawi

przepustowości, jednak będzie stanowiła wartość dodaną, poprawi bezpieczeństwo komunikacji pieszej i rowerowej oraz wpłynie pozytywnie na wizerunek i estetykę miasta.

10. Dynamiczna rozbudowa bazy noclegowej, apartamentowców w mieście z jednej strony jest szansą dla rozwoju miasta, gdyż przyciąga kapitał, który staje się motorem napędowym lokalnej gospodarki, z drugiej strony, aktualna baza noclegowa zdaje się być wystarczająca. Nowopowstające obiekty coraz częściej budzą wątpliwości i kontrowersję wśród mieszkańców oraz właścicieli mniejszych obiektów noclegowych. W opinii przedsiębiorców miasto powinno podjąć działania służące zbadaniu zapotrzebowania turystycznego oraz określenia jasnej polityki przestrzennej miasta w celu uniknięcia kolizji funkcji terenów czy ingerencji w naturalny krajobraz miasta.
11. Duży wpływ na wzrost atrakcyjności turystycznej miasta miały następujące inwestycje: kompleks na Jonidle, Centrum Edukacji Ekologicznej, Skolnity, Baseny, hotel Crystal, zmodernizowany Dworzec PKP – browar miejski.
12. Dostępność kadry pracowniczej jest mocno zróżnicowana, widoczna jest sezonowość pracowników. W Wiśle jest sporo pracowników z Ukrainy oraz dojeżdżających spoza miasta. Problem stanowi brak kwater pracowniczych w przystępnych cenach.
13. Przewagą konkurencyjną miasta stanowi Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich cieszący się dobrą renomą, wypuszczający na rynek pracy uzdolnionych kucharzy i hotelarzy. Problem stanowi ich odpływ do innych miast.
14. Współpraca pomiędzy urzędem, władzami miasta a lokalnymi przedsiębiorcami jest oceniana pozytywnie, o czym świadczą poniżej opinie:
 - „Podejście w Urzędzie Miasta jest dobre, jest zachęta, możliwe są rozmowy, negocjacje”
 - „Burmistrz dobrze współpracuje z przedsiębiorcami.”
 - „Stosunek władz do przedsiębiorców można ocenić pozytywnie, są otwarci na dialog. Utrudnieniem dla przedsiębiorców jest nadmierna biurokracja.”
15. Wiślańska Organizacja Turystyczna działa dobrze, jednocy podmioty turystyczne. W sytuacji kryzysowej współpracowano – akcja „Otwieramy”
16. Współpraca pomiędzy podmiotami gospodarczymi w Wiśle jest utrudniona. Brakuje wspólnego celu, każdy podmiot działa indywidualnie, na własną rękę, komunikacja jest rozproszona. Przedsiębiorcy nie spotykają się, nie komunikują swoich potrzeb, a wręcz często wzajemnie utrudniają funkcjonowanie.
17. W opinii przedsiębiorców miasto w swoich działaniach bardziej ukierunkowane jest na turystę niż na mieszkańca. Oferta skierowana do mieszkańców jest raczej ograniczona. Koszty życia w Wiśle są wyższe w stosunku do zarobków.

18. W opinii przedsiębiorców Wisła powinna być zorientowana na turystę, ale jednocześnie władze powinny podejmować działania podnoszące jakość i standard życia mieszkańców. Pozytywnym działaniem jest program Karta Mieszkańca, który dedykowany jest mieszkańcom Wisły i w swojej ofercie zapewnia liczne benefity i zniżki na usługi w mieście.

6. Analiza potencjałów i barier rozwojowych miasta

ZASOBY I PRODUKTY

Zarówno zasoby jak i produkty miasta zostały wyłonione podczas działań partycypacyjnych - warsztatu strategicznego, który odbył się w Publicznej Bibliotece Miejskiej z przedstawicielami samorządu lokalnego, kierownikami referatów Urzędu Miasta, radnymi oraz pozostałymi interesariuszami (podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, aktywiści, rady osiedlowe). Na etapie diagnozy miasta identyfikowano kluczowe zasoby, które mogą stanowić wstęp do poprawy funkcjonowania miasta oraz mogą tworzyć łańcuchy produktów lokalnych. W rezultacie prac warsztatowych wyłoniono zbiór 46 zasobów i 21 produktów miasta. W kolejnym etapie dokonano oceny produktów w skali od 0 do 5 w celu wyłonienia produktów o największym potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności. Po wyliczeniu średniej z ocen, uzyskano gradację produktów o największym potencjale, uznanych za kluczowe.

Tabela 3 Zasoby Miasta Wisła

Lp.	Nazwa zasobu	Liczba wskazań
Z1	Środowisko naturalne (przyroda)	12
Z2	Walory krajobrazowe	12
Z3	Trasy rowerowe	11
Z4	Infrastruktura drogowa	10
Z5	Infrastruktura kolejowa	10
Z6	Znani mieszkańcy miasta (Adam Małysz)	10
Z7	Aktywni mieszkańcy	9
Z8	Atrakcje turystyczne	8
Z9	Bogactwo wydarzeń sportowych i kulturalnych	8
Z10	Dobre skomunikowanie miasta z regionem	8
Z11	Potencjał turystyczny	8
Z12	Tradycje ludowe	8
Z13	Dziedzictwo kulturowe	7
Z14	Obiekty sportowo-rekreacyjne (skocznie, wyciągi narciarskie, stadion sportowy)	7
Z15	Poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców	7
Z16	Regionalizm i folklor	7
Z17	Ukształtowanie terenu	7
Z18	Baza noclegowa	6
Z19	Kapitał twórczy - lokalne rzemiosło	6
Z20	Komunikacja publiczna	6
Z21	Trasy spacerowe, szlaki turystyczne	6
Z22	Atrakcyjność inwestycyjna miasta	5
Z23	Baza gastronomiczna	5
Z24	Instytucje kultury (WCK, Biblioteka, Muzea)	5
Z25	Pałac Prezydenta	5
Z26	Przestrzenie publiczne w Centrum i dolinach	5
Z27	Rzeka Wisła (źródła, bulwary)	5

Z28	Tradycje kulinarne	5
Z29	Zieleń miejska, parki, rezerваты przyrody	5
Z30	Aktywne organizacje pozarządowe	4
Z31	Architektura miasta	4
Z32	Handel, usługi, rzemiosło	4
Z33	Przedsiębiorczość mieszkańców	4
Z34	Tradycje pszczelarskie	4
Z35	Wielowyznaniowość	4
Z36	Zabytki	4
Z37	Bezpieczeństwo publiczne	3
Z38	Placówki wychowania przedszkolnego	3
Z39	Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich	3
Z40	Żłobek	3
Z41	Bliskość granicy Czech i Słowacji	2
Z42	Potencjał administracyjny i jakość usług publicznych	2
Z43	Szkoły podstawowe	2
Z44	Wiślańska Organizacja Turystyczna	2
Z45	Liceum Ogólnokształcące im. Pawła Stalmacha	1
Z46	Rada Miejska	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatu strategicznego

Tabela 4 Produkty Miasta Wisła

Lp.	Nazwa produktu	ŚREDNIA
P1	Oferta wyciągów narciarskich/kolei linowych	4,5
P2	Tydzień Kultury Beskidzkiej	4,4
P3	Wydarzenia sportowe	4,4
P4	Baseny Wisła	4,3
P5	Kompleks Jonidło	4,3
P6	Usługi turystyczne	4,3
P7	Festiwal Słowa im. Jerzego Pilcha "Granatowe Góry"	4,1
P8	Wydarzenia kulturalne	4,1
P9	Skocznie narciarskie (Wisła Malinka i Centrum)	4,1
P10	Kluby sportowe	4,0
P11	Wyroby kraftowe, rzemieślnicze	4,0
P12	Centrum Edukacji Ekologicznej	4,0
P13	Amfiteatr im. Stanisława Hadyny	4,0
P14	Zespoły folklorystyczne	3,7
P15	Rynek	3,5
P16	Karta Mieszkańca	3,5
P17	Browar miejski	3,5
P18	Usługi edukacyjne	3,3
P19	Usługi administracyjne, społeczne	3,2
P20	Wiślański Klub Senior+	3,1
P21	Zabytkowy Park Przygód (park miniatur z otoczeniem)	2,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatu strategicznego

Powyższa analiza dowiodła, że zasobami, które wpływają na przewagę konkurencyjną Miasta Wisła są środowisko naturalne (przyroda) i walory krajobrazowe - to one w szczególności wpływają na unikalność i specyfikę miasta na tle pozostałych gmin. Do istotnych zasobów miasta zaliczono także dostępność sieci komunikacyjnych: trasy rowerowe, infrastruktura drogowa oraz kolej. Z kolei wśród produktów uznanych za kluczowe w kontekście rozwoju miasta, a będących wyróżnikiem na tle gmin ościennych, wyróżniono m.in.: ofertę sportowo-rekreacyjną (wyciągi narciarskie/koleje linowe, Baseny Wisła, Kompleks Jonidło, wydarzenia sportowe), Tydzień Kultury Beskidzkiej oraz pozostałe usługi turystyczne. Na uwagę zasługuje również debiutujący, ponadregionalny Festiwal Słowa im. Jerzego Pilcha "Granatowe Góry", który wzmacnia przewagę konkurencyjną oraz ma wpływ na rozwijający się potencjał kreatywny miasta.

Identyfikacja zasobów i produktów lokalnych oraz wyniki diagnozy stanowiły przesłankę do programowania celów strategicznych, działań i przedsięwzięć kluczowych w kontekście planowania rozwoju Miasta Wisła.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawową metodą pozwalającą na identyfikację silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń stojących przed miastem. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- określenie mocnych oraz słabych stron pod kątem dostępnych zasobów, wewnętrznych uwarunkowań, które to będą sprzyjały bądź utrudniały rozwój miasta,
- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój miasta, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- kompleksowa diagnoza otoczenia miasta,
- rozpoznanie otoczenia konkurencyjnego.

Niniejsza analiza SWOT stworzona została na podstawie diagnozy miasta, prowadzonych badań społecznych oraz warsztatu strategicznego.

Mocne strony

Strengths

- wysokie walory krajobrazu: góry, łąki, lasy, rzeka Wisła
- położenie geograficzne w malowniczym Beskidzie Śląskim
- dostępność szlaków turystycznych
- baza sportowo-rekreacyjna (wyciągi narciarskie, skocznie narciarskie, orlik, Ośrodek Start, baseny Wisła)
- szeroka oferta wydarzeń kulturalnych i sportowych
- szkolnictwo ponadpodstawowe (Zespół Szkół Hotelarsko-Gastronomicznych, Liceum ogólnokształcące)
- baza turystyczna (noclegowa, gastronomiczna, towarzysząca)
- dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa
- silna tożsamość lokalna
- tradycje i dorobek kulturowy
- przedsiębiorczość mieszkańców
- poprawiająca się sytuacja ekonomiczna miasta i mieszkańców
- Uchwała krajobrazowa
- Karta Mieszkańca (oferta benefitów)
- wybitne osobowości związane z miastem
- realizacja projektów inwestycyjnych (Dworzec PKP, Kompleks Jonidło, Baseny Wisła)

Słabe strony

- niewystarczająca oferta rozrywkowa
- duże obciążenie ruchu na drodze wojewódzkiej - brak alternatywnej arterii (obwodnicy)
- brak wystarczającej sieci połączeń komunikacyjnych pomiędzy dolinami
- rynek pracy zależny od turystyki
- brak zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych (zarówno miejskich jak i górskich)
- brak integracji społecznej pomiędzy osiedlami (dolinami)
- zła jakość powietrza w sezonie grzewczym
- brak atrakcji turystycznych na czas niepogody
- zjawisko sezonowości ruchu turystycznego
- słabo rozwinięta służba zdrowia
- zanik rolnictwa, tradycji leśnych, w konsekwencji zmiana profilu gospodarczego miasta
- brak terenów przeznaczonych pod działalność inwestycyjną
- niski odsetek przedsiębiorstw sektora MŚP
- stan dróg w wyższych partiach miasta/trudno dostępnych wymagający modernizacji
- nieuregulowany stan prawny (własnościowy) nieruchomości o charakterze publicznym
- luki prawne/nieścistości w polityce przestrzennej miasta
- braki w infrastrukturze węzłów komunikacyjnych (np. „parkuj i jedź”)
- niedobór miejsc parkingowych
- nierównomierny dostęp do infrastruktury technicznej na terenie poszczególnych osiedli (dolin)
- zakłócony ład przestrzenny przez reklamy
- niska dostępność obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością i seniorów

Szanse rozwojowe

Opportunities

- rozwój turystyki aktywnej
- napływ kapitału (inwestorzy)
- znani mieszkańcy: Adam Małysz, Piotr Żyła, Jerzy Pilch
- Tydzień Kultury Beskidzkiej
- Festiwal Literacki Granatowe Góry
- modernizacja drogi wojewódzkiej i rewitalizacja kolei
- renoma miasta turystycznego
- rozwój agroturystyki
- rozwój cyfryzacji, popularność portali społecznościowych (możliwość skutecznej promocji miasta)
- współpraca z miastami partnerskimi
- dostępne środki finansowe dla przedsięwzięć realizowanych przez miasto, organizacje pozarządowe
- ekorozwój sektorów rolnego i leśnego
- promowanie lokalnych produktów, rzemiosła, rękodzieła
- wykorzystanie kapitału kulturowego
- wykorzystanie wizerunku ośrodka turystycznego, sportów zimowych

Zagrożenia rozwojowe

Threats

- konkurencyjność sąsiednich miejscowości turystycznych
- zanieczyszczenie środowiska
- słaba aktywność i integracja mieszkańców
- niespójne i niejasne zapisy polityki przestrzennej miasta
- negatywne zjawiska demograficzne (starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych z wyższym wykształceniem, spadająca liczba mieszkańców)
- kryzys gospodarczy związanym z pandemią
- dominacja jednej branży gospodarczej (turystyka)
- ograniczenie wpływów budżetowych z dominujących dotychczas źródeł
- ograniczona współpraca okolicznych samorządów w zakresie wspólnej promocji
- wzrost niekorzystnych zachowań społecznych (patologie życia społecznego, uzależnienia)
- niska świadomość mieszkańców z zakresu ochrony powietrza
- wzrastające natężenie ruchu samochodowego

Rekomendacje wynikające z przeprowadzonej analizy potencjałów i barier rozwojowych Miasta Wisła:

Wykorzystanie potencjału położenia geograficznego i walorów krajobrazowych w celach zrównoważonej turystyki	Wykorzystanie potencjału produktów lokalnych do tworzenia alternatywnej ścieżki rozwoju miasta	Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców miasta
Tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy dla młodych, wykształconych mieszkańców	Wykreowanie atrakcyjnego pakietu turystycznego dla mieszkańców zakładających agroturystykę, kultywujących tradycje pasterskie	Wykorzystanie portali społecznościowych w celach przyciągnięcia turystów z zagranicy
Promowanie miasta jako miasta współpracy i dialogu poprzez miasta partnerskie, zawiązywanie nowych partnerstw w celach realizacji wspólnych projektów o charakterze transgranicznym, międzynarodowym	Doinwestowanie infrastruktury turystycznej	Tworzenie atrakcji turystycznych na czas niepogody
Budowa alternatywnych dróg do głównej arterii miasta	Tworzenie konkurencyjnej oferty rozrywkowej miasta	Rozwój wysokiej jakości oferty usług publicznych
Realizacja postulatów zrównoważonego rozwoju	Realizowanie racjonalnej gospodarki energetycznej	Zintegrowane działania służące poprawie jakości powietrza

II Założenia planistyczne

7. Misja i wizja rozwoju

Misja rozwoju to w świetle przepisów jeden z nieobligatoryjnych elementów strategii rozwoju. W ramach dokumentu zdecydowano się jednak na jej umieszczenie traktując ją jako swoisty cel nadrzędny spinający w całość koncepcję zaproponowanej interwencji.

Misja samorządu lokalnego to element, który w swojej istocie stanowi zasadę działania **określającą główne wartości w odniesieniu do wyznaczonych celów strategicznych i kierunków działań**, jakie zostały przyjęte do realizacji w perspektywie roku 2030. Misja wyznacza najważniejsze zamierzenia Miasta Wisła, które koncentrują się przede wszystkim na zapewnieniu równowagi pomiędzy potrzebami i aspiracjami mieszkańców, oczekiwaniami lokalnej gospodarki i turystów oraz utrzymaniem wysokiej jakości warunków naturalnych i środowiskowych. Można stwierdzić, że **misja to nadrzędny cel przyswiecający procesowi rozwoju Miasta Wisła na najbliższą dekadę**. Misję Miasta Wisła określić można zatem następująco:

MISJA MIASTA WISŁA

Misją lokalnego samorządu jest kreowanie rozwoju w oparciu o poszanowanie potrzeb wszystkich mieszkańców, uwzględnienie interesów lokalnych przedsiębiorców, tworzenie warunków rozwoju turystyki i towarzyszącej jej infrastruktury, z jednoczesnym wzmocnieniem poczucia tożsamości lokalnej, kultury i tradycji oraz ochroną wartości przyrodniczych.

Biorąc pod uwagę treść zawartą w Misji Miasta Wisła, podkreślić należy uwzględnienie w centrum koncepcji rozwojowej potrzeb mieszkańców, którzy z mocy prawa tworzą wspólnotę samorządową. Istotą rozwoju Miasta Wisła w kolejnych latach będzie zatem zrównoważony rozwój, oparty na zasobach społeczności lokalnej, przedsiębiorcach, lokalnej kulturze i przyrodzie. Jednocześnie ze względu na swą specyfikę i historię. Wisła będzie także miejscem przyjaznym turystom. Prezentowana perspektywa uwzględnia także prowadzenie rozwoju i inwestycji, z uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego Wisły, a w szczególności rozlokowania osiedli w dolinach ulokowanych poza centrum Miasta.

Zawarte w niniejszej koncepcji założenia stanowią odpowiedź na obserwowane w mieście zmieniające się trendy **społeczne** i demograficzne, w tym w szczególności stopniowe starzenie się mieszkańców oraz powolne wyludnianie Miasta, nierównomierny dostęp do usług publicznych, a także wskazywane w trakcie prowadzonych wśród mieszkańców badań potrzeby (dotyczące konieczności równomiernego prowadzenia procesów inwestycyjnych, uwzględniającego zróżnicowanie terytorialne Wisły, konieczność dalszej poprawy estetyki przestrzeni, czy rozwoju miejsc i usług czasu wolnego). Włączenie mieszkańców w centrum procesów rozwojowych to także konieczność rozwijania mechanizmów partycypacyjnych, wzmacniających ich poczucie sprawstwa. Nie bez znaczenia są także elementy wyróżniające Wisłę na tle województwa i kraju: silne poczucie tożsamości, wielokulturowość, wielowyznaniowość, związane z miastem postaci, tradycje i kulturę Śląska Cieszyńskiego i Beskidu Śląskiego.

Koncepcja ta zawiera również elementy związane bezpośrednio z **gospodarką** i potrzebami zgłaszanymi przez przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców związanych z kluczową dla Miasta branżą jaką jest turystyka. Dalszy rozwój turystyki i związanych z nią usług nie może stać w kontrze do potrzeb mieszkańców i unikatowego wiślańskiego środowiska przyrodniczego. Wobec powyższego przewiduje się rozwój turystyki z poszanowaniem bioróżnorodności, dziedzictwa naturalnego oraz jakości lokalnego rynku pracy. Konieczne jest podejmowanie działań nastawionych na obniżenie skutków sezonowości ruchu turystycznego i tworzenie stałych, dobrej jakości miejsc pracy. Powinny one jednocześnie być atrakcyjne dla młodych mieszkańców Wisły i pozwalać się im rozwijać w ich miejscu zamieszkania. Wartością rozwojową będzie także dalsze wzmacnianie marki Miasta Wisła, przy jednoczesnym wsparciu procesów współpracy lokalnej i regionalnej w oparciu o rzekę Wisłę, a także zasoby Beskidu Śląskiego.

W wymiarze **rozwoju przestrzennego** istotny nacisk położony zostanie na zrównoważony rozwój całego Miasta, ze szczególnym uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego, w celu zniwelowania różnic w dostępności usług między centrum Wisły a wchodzącymi w jej skład osiedlami ulokowanymi w dolinach. Ważnym elementem tego działania będzie dalsze rozwijanie oferty transportu publicznego, ale także elementów takich jak ścieżki rowerowe, infrastruktura parkingowa i towarzysząca – oświetlenie, chodniki, pobocza. Nie bez znaczenia będzie także poprawa jakości środowiska naturalnego na terenie całego Miasta, w tym w szczególności podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości powietrza, modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz wdrażania nowoczesnych rozwiązań z zakresu odnawialnych źródeł energii i obniżania emisji zanieczyszczeń.

Zaprezentowane powyżej odniesienia dziedzinowe dookreślające wyzwania strategiczne Miasta Wisła, mają na celu przybliżenie założeń treści misji oraz zapisów zaplanowanej interwencji zawartych w dalszej części planistycznej. Trójdzielny charakter zaprezentowanej struktury (odwołanie się do zagadnień

społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych) miał odzwierciedlenie we wcześniejszej diagnozie. Stanowi również oś narracji w ramach poszczególnych celów strategicznych.

Z misją Miasta Wisła ściśle wiąże się wizja strategiczna, tj. projektowany obraz miasta w roku 2030. Funkcją wizji jest także aktywizacja i kreowanie przestrzeni dla współdziałania różnych środowisk, grup i organizacji, liderów samorządowych, społecznych czy biznesowych. Wizja Miasta Wisła ma za zadanie jednoczyć przedstawicieli wymienionych grup wokół zawartych w niej idei. Na wizję składa się sekwencja kluczowych aspiracji rozwojowych, ujętych w sposób lapidarny, choć tworzących opis pożądanego stanu docelowego Miasta.

WIZJA MIASTA WISŁA

Wisła to miasto skoncentrowane na potrzebach swoich mieszkańców. Dąży do zaspakajania ich potrzeb społecznych, kulturalnych, zdrowotnych, sportowych i rozrywkowych. To miasto zapewniające równy dostęp do usług wszystkim swym mieszkańcom.

Rozwój Miasta prowadzony jest w oparciu o model partycypacyjny, zapewniający wpływ na kształtowanie polityk sektorowych i prowadzonych inwestycji zarówno mieszkańcom, jak i podmiotom gospodarczym funkcjonującym na jego terenie.

Udział interesariuszy jest jednym z istotnych elementów wpływających na zarządzanie Miastem.

Korzystając z naturalnych zasobów, historii i tradycji, Wisła jest jednym z najważniejszych ośrodków turystycznych kraju. Rośnie także jej pozycja międzynarodowa. Stale rozwija posiadaną ofertę turystyczną, uwzględniając jednocześnie interesy i potrzeby mieszkańców. We współpracy z sąsiednimi samorządami wzmacnia markę Miasta Wisła, Beskidu Śląskiego i kluczowych produktów lokalnych.

W oparciu o lokalną kulturę i zasoby, Wisła integruje społeczność, wzmacniając lokalną tożsamość, przywiązanie do wielokulturowości i tradycji Śląska Cieszyńskiego. Wspiera rozwój lokalnego rzemiosła i elementów związanych z wiślańską spuścizną.

Lokalna gospodarka sprzyja tworzeniu stabilnych i atrakcyjnych miejsc pracy, niezależnych od sezonowości turystycznej. Powstające miejsca pracy odpowiadają zainteresowaniom, potrzebom i ambicjom mieszkańców, którzy swą przyszłość wiążą z zamieszkiwaniem i pracą w Wiśle.

Integracja przestrzenna i transportowa Miasta sprzyja przemieszczaniu się po nim i zapewnia zrównoważony dostęp do oferowanych usług mieszkańcom i turystom.

Podejmowane działania z zakresu ekologii i obniżania emisji zanieczyszczeń pozytywnie wpływają na bioróżnorodność Wisły i utrzymanie jej wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Poziom strategiczny

8. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

W nawiązaniu do ustawy o samorządzie gminnym, na strategicznym poziomie interwencji, obligatoryjnie należy zdefiniować trzy wymiary: społeczny, gospodarczy i przestrzenny. W ujęciu tematycznym tworzą one ramy dla planów strategicznych i operacyjnych. Mimo wskazania konkretnych wymiarów, w obrębie których należy się poruszać w ramach procesu planowania strategicznego, zapisy te zostały zindywidualizowane do potrzeb, specyfiki oraz istoty kluczowych wyzwań stojących przed Miastem Wisła.

Treść niniejszego rozdziału skupia się wokół tych trzech wymiarów i sformułowanych na ich bazie celów strategicznych, dopasowanych do aktualnych potrzeb i wyzwań miasta. Warto podkreślić, że strategiczny poziom interwencji i tym samym kolejność poszczególnych celów, ma tylko walor porządkujący i nie stanowi priorytetyzacji poszczególnych obszarów, które mają równoważny charakter oraz rangę.

Sformułowane cele strategiczne odnoszą się do poszczególnych wymiarów/obszarów interwencji. Kluczowe jest umocowanie ich w narracji określającej problemy oraz zasoby endogeniczne, które wskazują na realność planowanej zmiany oraz, co najważniejsze, przedstawiają logikę interwencji, której źródła tkwią w rzetelnej diagnozie deficytów oraz potencjałów Miasta Wisła.

CELE STRATEGICZNE		
SPOŁECZNY	GOSPODARCZY	PRZESTRZENNY
I	II	III
Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych	Zrównoważony rozwój gospodarczy w oparciu o poszanowanie środowiska przyrodniczego	Atrakcyjna przestrzeń, dostępna i spójna architektonicznie

SPOŁECZNY

I

Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych

Miasto Wisła dąży do zachowania zdolności pełnienia swoich funkcji społecznych i zapewniania możliwie najwyższej jakości usług publicznych dostosowanych do oczekiwań tych, którzy w Wiśle mieszkają, pracują i podejmują inicjatywy.

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców są m.in.: rozwój oferty edukacyjnej, wysoka jakość opieki zdrowotnej, atrakcyjna oferta kulturalno-rozrywkowa, poprawa systemu transportu publicznego czy wysoki standard innych usług społecznych. W Wiśle obserwowany jest systematyczny spadek liczby mieszkańców oraz – podobnie jak w innych miastach – stopniowe starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, co skutkuje potrzebą rozwoju oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dostosowanej do aktualnego stanu społeczeństwa. Zmieniająca się sytuacja demograficzna wymusza także na lokalnych władzach weryfikację dostępnej bazy edukacyjnej. Oferta społeczna miasta powinna odpowiadać na potrzeby wszystkich grup społecznych, a w szczególności grup narażonych na wykluczenie społeczne. Poprawie jakości usług społecznych służyć powinna także dostępna i przyjazna dla użytkowników infrastruktura społeczna i techniczna, uwzględniająca szczególne potrzeby części społeczeństwa, w tym osób starszych, chorych i z niepełnosprawnością. Istotnym elementem rzutującym na ocenę jakości życia w mieście jest również integracja społeczna, przejawiająca się zaangażowaniem mieszkańców w życie miasta. Pamiętać należy, że aktywni mieszkańcy, gotowi do podejmowania wszelkiego rodzaju inicjatyw tworzą fundament do rozwoju społecznego i gospodarczego miasta.

W ramach wymiaru społecznego zaplanowano działania w zakresie integracji społecznej, poprawy jakości edukacji i wychowania, opieki zdrowotnej, rozwoju oferty społeczno-kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej oraz zapewnienia efektywnej obsługi transportu publicznego. Działania te podejmowane będą w oparciu o identyfikowane zasoby, a skierowane będą głównie do mieszkańców i organizacji pozarządowych. Wspieranie inicjatyw oddolnych jest szczególnie ważne w kontekście budowania relacji międzyludzkich, wzmacniania tożsamości lokalnej, a także integrowania uczestników życia społecznego.

GOSPODARCZY

II

Zrównoważony rozwój gospodarczy w oparciu o poszanowanie środowiska przyrodniczego

Miasto Wisła skupia się na tworzeniu warunków do rozwoju działalności lokalnych przedsiębiorców oraz wzmacnianiu atrakcyjności inwestycyjnej. Jak wiadomo, jednym z ważniejszych czynników gospodarki, poza przedsiębiorczością, jest tzw. klimat gospodarczy i wsparcie, jakie od samorządów mogą otrzymać potencjalni interesariusze. Rozwój gospodarczy Wisły realizowany będzie poprzez kontynuację oraz intensyfikację działań w ramach kształtowania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców miasta, a także poprzez wsparcie i współpracę w celu tworzenia silnej gospodarki opartej na wiedzy i lokalnych zasobach.

Kluczowym zasobem Wisły jest środowisko naturalne, w związku z czym planowany rozwój gospodarczy będzie opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju/ekorozwoju, który nie będzie powodował negatywnych skutków dla środowiska.

W ramach wymiaru gospodarczego zaplanowano działania w zakresie rozwoju biznesu i postaw przedsiębiorczych, dywersyfikacji struktury gospodarczej, promocji marki lokalnej, organizacji szkoleń dla przedsiębiorców, wsparcia lokalnego rynku pracy, aktywizacji zawodowej osób trwale bezrobotnych i wchodzących na rynek pracy oraz działania ukierunkowane na ochronę środowiska i ekologię, w szczególności budowa kanalizacji sanitarnej, wykorzystanie źródeł energii odnawialnej (OZE), energooszczędność, recykling oraz kształtowanie zdrowej i bezpiecznej przestrzeni życia mieszkańców w celu zachowania najcenniejszego z zasobów miasta jakim jest środowisko naturalne.

Rozwój gospodarczy i poprawa stanu środowiska stanowiąc będą źródło systematycznego podnoszenia jakości życia mieszkańców Wisły, co w dłuższej perspektywie wpłynie na zahamowanie odpływu mieszkańców oraz przyciągnięcie nowych, dla których Wisła stanie się atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej i życia.

PRZESTRZENNY

III

Atrakcyjna przestrzeń, dostępna i spójna architektonicznie

Miasto Wisła dba o to, aby przestrzenie publiczne były przyjazne, dostępne i użyteczne dla mieszkańców i pozostałych użytkowników. Kwestie rozwoju przestrzeni w mieście mocno przenikają się z elementami gospodarczymi i społecznymi. Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości przestrzeni publicznych jest wsluchanie się w potrzeby mieszkańców. Zaangażowanie społeczności lokalnej w kreowanie przestrzeni miejskiej jest niezwykle ważne w kontekście osiągnięcia zadowalającej i spójnej koncepcji przestrzeni służącej ludziom. Dobrze zagospodarowane przestrzenie poprawią komfort życia, pracy i wypoczynku w mieście.

Cel osiągnięty zostanie poprzez szereg działań służących ogólnej poprawie dostępności i jakości przestrzeni publicznych w mieście. Będą to zadania z zakresu poprawy estetyki i ładu przestrzennego miasta, zapewnienia funkcjonalnej infrastruktury drogowej, tworzenia przyjaznych warunków dla ruchu pieszego i rowerowego, wzmocnienia zaplecza sportowego i rekreacyjnego, poprawy bezpieczeństwa oraz niskoemisyjności. Istotne w kontekście aspektów przestrzennych miasta jest również prowadzenie spójnej polityki przestrzennej, która z jednej strony będzie gwarantowała poprawę funkcjonalności i dostępności przestrzeni, z drugiej będzie chroniła historyczną i przyrodniczą tożsamość Miasta Wisła. Wyzwaniem na najbliższe lata będzie zapewnienie równomiernego rozwoju infrastruktury technicznej i estetyki przestrzeni w obrębie wszystkich osiedli (dolin) Wisły. Koniecznym działaniem będzie również stworzenie funkcjonalnego układu drogowego wraz z efektywną obsługą transportu publicznego, które zapewnią komfort przemieszczania w obrębie miasta.

Projektowanie nowych przestrzeni publicznych oraz odnowa już istniejących będą opierać się na racjonalizacji i wsluchaniu się w realne potrzeby, z uwzględnieniem na każdym z etapów stopniowej poprawy dostępności, możliwość rozwoju wszelkich aktywności gospodarczych oraz poprawę jakości środowiska naturalnego - zachowania w jak największym stopniu obecności natury. Dzięki tym działaniom przestrzeń Miasta będzie bardziej efektywnie wykorzystana, w pełniejszy sposób odpowiadając na potrzeby mieszkańców.

Poziom operacyjny

9. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych; zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

WYMIAR		SPOŁECZNY
Cel strategiczny	I	ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ ROZWÓJ USŁUG PUBLICZNYCH
CEL OPERACYJNY	1.1	Wzmocnienie kapitału społecznego i aktywne włączenie osób zagrożonych wykluczeniem
		<ul style="list-style-type: none"> – Wzmocnienie udziału partycypacji społecznej w zarządzaniu sferą publiczną, – Integracja społeczna oraz wzmocnianie tożsamości lokalnej, – Rozwój inicjatyw lokalnych (kulturalnych, sportowych) na terenie Osiedli (dolin), – Wzmocnianie Zarządu Osiedla jako instytucji będącej najbliżej mieszkańców i ich spraw, – Wzmocnianie potencjału instytucjonalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, – Wsparcie na rzecz osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, – Ograniczenie skali zagrożenia ubóstwem, – Wzmocnienie działań profilaktycznych skierowanych do rodzin zagrożonych dysfunkcją, – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem (osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnością, chorujące psychicznie, bezdomni), – Zwiększenie pomocy terapeutycznej w zakresie uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – Wspieranie inicjatyw senioralnych, – Rozwój usług opiekuńczych poprzez utworzenie domu dziennego pobytu dla osób niesamodzielnych, – Rozwój oferty mieszkań chronionych, – Wsparcie ekonomii społecznej, – Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej, – Realizacja założeń programu rewitalizacji, – Utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży wraz z urozmaiconą ofertą kulturalno-opiekuńczą, – Wspieranie (stworzenie właściwego zaplecza infrastrukturalnego) podmiotów zajmujących się kulturą: Wiślańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe związane z kulturą, – Rozbudowa oferty Biblioteki Miejskiej, – Rozbudowa oferty Wiślańskiego Centrum Kultury, – Wsparcie współpracy z organizacjami pozarządowymi w formie regantingu, – Wzmocnienie sektora NGO w różnych obszarach działalności, – Rozwój oferty i funkcjonalności Karty Mieszkańca,

		<ul style="list-style-type: none"> – Projektowanie rozwiązań, produktów, usług na miarę potrzeb dorastającego oraz starzejącego się społeczeństwa.
CEL OPERACYJNY	1.2	Stworzenie nowoczesnej oferty usług medycznych i profilaktycznych
		<ul style="list-style-type: none"> – Reorganizacja systemu podstawowej opieki zdrowotnej (w tym utworzenie publicznego ośrodka zdrowia), – Podniesienie jakości świadczeń medycznych, – Zwiększenie dostępności do usług służby zdrowia, w tym szczególnie do lekarzy specjalistów, – Poprawa świadczeń nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, – Wdrożenie systemu powiadamiania w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia – teleopieka, – Wspomaganie postaw prozdrowotnych (profilaktyka zdrowotna), – Promocja zdrowego stylu życia mieszkańców.
CEL OPERACYJNY	1.3	Rozwój przyjaznej komunikacji miejskiej
		<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości i dostępności transportu publicznego, – Wspieranie rozwoju elektromobilności, – Współpraca miasta z przewoźnikami komunikacji publicznej, – Optymalizacja siatki połączeń transportu publicznego, – Poprawa organizacji komunikacji pomiędzy Osiedlami (dolinami), – Rozbudowa sieci parkingów, w tym wielopoziomowych, – Modernizacja i tworzenie bezpiecznych przejść dla pieszych, – Rozwój form transportu przyjaznego dla środowiska i mieszkańców - system roweru miejskiego, – Promowanie niskoemisyjnego transportu, – Wdrożenie inteligentnego systemu informacji transportowej, – Wspieranie rozwoju oferty transportu współdzielonego - sharing economy.
CEL OPERACYJNY	1.4	Wsparcie wychowania i edukacji
		<ul style="list-style-type: none"> – Optymalizacja sieci przedszkoli, oddziałów przedszkolnych i szkół w odpowiedzi na zachodzące zmiany demograficzne, – Budowa żłobka miejskiego, podnoszenie standardów opieki i wspierania rozwoju dzieci do lat 3, – Podniesienie standardu miejskiej infrastruktury edukacyjnej, – Podniesienie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania, – Wykorzystanie nowoczesnych metod nauczania, – Dopuszczenie szkół i placówek oświatowych, – Rozbudowa oferty zajęć pozalekcyjnych, warsztatów, animowanie czasu wolnego w partnerstwie pomiędzy szkołami oraz innymi podmiotami (m.in. Miejska Biblioteka Publiczna, Wiślańskie Centrum Kultury), – Wzmacnianie regionalizmu i promowanie wiedzy o regionie, – Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży, – Kreowanie postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży, – Wsparcie osobowe rozwoju uczniów, wsparcie specjalistyczne (psychologiczne, psychiatryczne), – Integracja społeczna dzieci i młodzieży (wymiany międzyszkolne), – Konsultacje społeczne wśród młodzieży w kontekście ich potrzeb i przyszłych oczekiwań.

WYMIAR		GOSPODARCZY
Cel strategiczny	II	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY W OPARCIU O POSZANOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
CEL OPERACYJNY	2.1	Aktywizacja i wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości
		<ul style="list-style-type: none"> – Wsparcie i animacja współpracy podmiotów gospodarczych, dzielenie się wiedzą, doświadczeniem również między branżami, – Integracja i wzmocnienie środowiska gospodarczego, – Wzmacnianie tradycji rzemieślniczych, – Wspieranie działalności rolniczej i hodowlanej w celu odtworzenia lokalnego rynku rolnego, – Organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych podjęciem działalności w zakresie agroturystyki, rolnictwa ekologicznego, – Tworzenie warunków do rozwoju firm z segmentu nowych technologii, – Wsparcie dla młodych osób zakładających działalność gospodarczą, – Wsparcie dla przedsiębiorców chcących się przebranżowić – Poszukiwanie alternatywnych branż działalności gospodarczej, nie powiązanych z turystyką, które w sytuacji zapaści gospodarczej mogą stanowić źródło dochodów lokalnych przedsiębiorców – Tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych.
CEL OPERACYJNY	2.2	Zrównoważony rozwój turystyki
		<ul style="list-style-type: none"> – Wzmocnienie wizerunku Wisły jako miasta atrakcyjnego turystycznie, – Rozwijanie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, – Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego, – Wzmacnianie istniejących produktów turystycznych, – Tworzenie nowych atrakcji turystycznych, – Podnoszenie jakości obsługi turystycznej miasta, – Marketing turystyczny i aktywna promocja miasta na arenie międzynarodowej.
CEL OPERACYJNY	2.3	Przejrzysta komunikacja marketingowa
		<ul style="list-style-type: none"> – Utrwalanie pozytywnego wizerunku miasta, – Aktywny marketing i promocja turystyczna, – Promocja i rozwój lokalnych produktów ekologicznych, – Promocja lokalnych wytworów i kulinariów, – Promowanie tradycji i folkloru wiślańskich górali.
CEL OPERACYJNY	2.4	Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań proekologicznych
		<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój programów proekologicznych skierowanych do mieszkańców, – Transformacja energetyczna - rozwój alternatywnych źródeł energii, – Wsparcie wymiany źródeł ciepła w celu ograniczenia niskiej emisji, – Poprawa systemu retencji (opracowanie standardów zagospodarowania wód opadowych), – Rozwijanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi, – Dążenie do osiągnięcia wysokich wskaźników recyklingu,

	<ul style="list-style-type: none"> – Edukacja w zakresie recyklingu wody i odpadów, – Modernizacja oświetlenia tradycyjnego na LED, – Wprowadzenie inteligentnego zarządzania oświetleniem, – Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, – Poprawa efektywności energetycznej budynków komunalnych mieszkalnych, – Poprawa efektywności energetycznej placówek oświatowych, – Unowocześnienie systemu gospodarki wodno-kanalizacyjnej, – Poprawa standardów ekologicznych rzeki Wisły, – Ochrona krajobrazu naturalnego, – Ochrona i poprawa bioróżnorodności, – Monitoring środowiska i dbałość o istniejące walory przyrodnicze, – Utworzenie programów lojalnościowych sprzyjających podejmowaniu działań proekologicznych, – Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
--	---

WYMIAR		PRZESTRZENNY
Cel strategiczny	III	ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ, DOSTĘPNA I SPÓJNA ARCHITEKTONICZNIE
CEL OPERACYJNY	3.1	Zrównoważony rozwój przestrzeni publicznej
		<ul style="list-style-type: none"> – Ochrona krajobrazu naturalnego miasta, – Zapewnienie wysokiej estetyki przestrzeni publicznej, – Dbłość o ład przestrzenny, – Przystosowane przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, tj. dzieci, osób starszych i osób z niepełnosprawnością, – Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, – Przebudowa Amfiteatru na siedzibę Wiślańskiego Centrum Kultury wraz z muzeum Tygodnia Kultury Beskidzkiej, – Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), – System wewnętrznej komunikacji wizualnej usprawniający orientowanie się w przestrzeni miasta, – Wsparcie infrastruktury ruchu pieszego i rowerowego, – Rozwój szlaków turystycznych, – Zagospodarowanie bulwarów rzeki Wisły, – Wdrażanie działań usprawniających rozwiązania komunikacyjne na terenie miasta (budowa alternatywnych dróg, które ograniczą ruch na głównej arterii miasta), – Poprawa stanu i jakości dróg, – Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, – Utworzenie małych centrów lokalnych w Osiedlach (dolinach), – Upowszechnianie błękitnej i zielonej infrastruktury, – Ochrona bioróżnorodności, – Upowszechnianie łąk kwietnych, zielonych przystanków i parków kieszonkowych na terenie Osiedli (dolin), – Tworzenie przyjaznych warunków dla ptaków (budki lęgowe), – Racjonalizacja liczby reklam i banerów, – Instalacja koszy do segregacji śmieci w przestrzeni publicznej,

		<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring i ewaluacja dokumentów strategicznych miasta, – Opracowanie planu adaptacji miasta do zmian klimatu, – Aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, – Partycypacyjne planowanie przestrzenne.
CEL OPERACYJNY	3.2	Poprawa jakości powietrza
		<ul style="list-style-type: none"> – Działania informacyjne i promocyjne w zakresie ochrony powietrza, – Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz komunalnych mieszkalnych, – Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach komunalnych mieszkalnych, – Wsparcie budowy instalacji fotowoltaiki wśród mieszkańców – Inteligentne zarządzanie oświetleniem, – Propagowanie idei budownictwa pasywnego (wysoko-energooszczędnego), – Utworzenie Klastra Energii.
CEL OPERACYJNY	3.3	Rozwój zaplecza sportowego i rekreacyjnego
		<ul style="list-style-type: none"> – Modernizacja infrastruktury obiektów sportowych i przestrzeni rekreacyjnych, – Stworzenie hali widowiskowo-sportowej, – Doposażenie/budowa infrastruktury sportowej w szkołach, – Stworzenie hali widowiskowo-sportowej – Budowa nowych obiektów rekreacyjnych, w tym: placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu, skateparku/pumptracku, – Doposażenie istniejących obiektów sportowych, rekreacyjnych.

10. Schemat interwencji

SPOŁECZNY		GOSPODARCZY		PRZESTRZENNY	
I	Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych	II	Zrównoważony rozwój gospodarczy w oparciu o poszanowanie środowiska przyrodniczego	III	Atrakcyjna przestrzeń, dostępna i spójna architektonicznie
1.1	Wzmocnienie kapitału społecznego i aktywne włączenie osób zagrożonych wykluczeniem	2.1	Aktywizacja i wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości	3.1	Zrównoważony rozwój przestrzeni publicznej
1.2	Stworzenie nowoczesnej oferty usług medycznych i profilaktycznych	2.2	Zrównoważony rozwój turystyki	3.2	Poprawa jakości powietrza
1.3	Rozwój przyjaznej komunikacji miejskiej	2.3	Przejrzysta komunikacja marketingowa	3.3	Rozwój zaplecza sportowego i rekreacyjnego
1.4	Wsparcie wychowania i edukacji	2.4	Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań proekologicznych		

11. Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 1. 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

Rezultaty planowanych działań zostały opracowane w formie katalogu wskaźników przypisanych do każdego z planowanych działań. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie zgodnie z zapisami rozdziału 13. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii. Analiza wskaźników pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań i zostanie poddana gruntownej analizie w ramach zaplanowanych procesów ewaluacji

Lp.	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2020)	Oczekiwany rezultat w 2030 r.	Źródło danych
1. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ ROZWÓJ USŁUG PUBLICZNYCH					
1.1.	Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnej	Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	-8,0	Wzrost (dodatni)	BDL GUS
1.2.	Stworzenie nowoczesnej oferty usług medycznych i profilaktycznych	Liczba udzielonych porad lekarskich ogółem	53 322	Wzrost	BDL GUS
1.3.	Rozwój przyjaznej komunikacji miejskiej	Liczba realizowanych dziennie kursów autobusowych	-	Wzrost	UM Wisła
1.4.	Wsparcie wychowania i edukacji	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	2,9	Wzrost	BDL GUS
2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY W OPARCIU O POSZANOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO					
2.1.	Aktywizacja i wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości	Jednostki nowe zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	99	Wzrost	BDL GUS
2.2.	Zrównoważony rozwój turystyki	Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym	12 185	Wzrost	BDL GUS
2.3.	Przejrzysta komunikacja marketingowa	Liczba przeprowadzonych działań promujących lokalne wytwory i kulinaria	-	Wzrost	UM Wisła
2.4.	Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań proekologicznych	Udział procentowy odpadów zbieranych selektywnie z gospodarstw domowych	75%	Wzrost	BDL GUS
3. ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ, DOSTĘPNA I SPÓJNA ARCHITEKTONICZNIE					
3.1.	Zrównoważony rozwój przestrzeni publicznej	Odsetek ludności korzystających z sieci wodociągowej	46%	Wzrost	BDL GUS
3.2.	Poprawa jakości powietrza	Liczba użyteczności budynków publicznej	-	Wzrost	UM Wisła

Lp.	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2020)	Oczekiwany rezultat w 2030 r.	Źródło danych
		poddanych termomodernizacji			
3.3.	Rozwój zaplecza sportowego i rekreacyjnego	Liczba zmodernizowanych/nowo powstałych obiektów rekreacyjnych	-	Wzrost	UM Wisła

III Wdrażanie

12. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 1. 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

Realizacja strategii

- Przygotowanie projektu – Burmistrz Miasta Wisła przy współpracy struktur Urzędu Miasta w Wiśle, w uzgodnieniu z Radą Miasta (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Burmistrz Miasta Wisła przy współpracy struktur Urzędu Miasta w Wiśle i instytucji samorządowych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbujące na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Burmistrz Miasta Wisła.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Miasta w Wiśle oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Miasta w Wiśle, Rada Miasta.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik, Burmistrz Miasta Wisła, Rada Miasta.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Burmistrz Miasta Wisła, przy współpracy struktur Urzędu Miasta w Wiśle wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Miasta w Wiśle.

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 12. Rezultaty planowanych działań.
- Wynikiem corocznie prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2024 (ewaluacja on-going) i 2030 roku (ewaluacja ex-post).

- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Ewaluacje (szczególnie ta o charakterze on-going) ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miejskiej przez Burmistrza Miasta Wiśla wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja dokumentu

- Zmiany w Strategii Rozwoju Miasta Wiśla na lata 2021-2030 dokonywane będą uchwałą Rady Miasta na wniosek Burmistrza Miasta Wiśla.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez komisję branżową.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2024 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.
- Decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Burmistrza Miasta Wiśla we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta w Wiśle, które przedstawiają ją do przyjęcia Radzie Miasta w Wiśle.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
 - Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodne z obowiązującymi zasadami.
 - Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
 - Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom.
 - W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
 - Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.
-

13. Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 1. 9) ramy finansowe i źródła finansowania zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Miasta Wisła na lata 2021-2030, samorząd jako jej operator oraz inicjator będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym:

- środki własne miasta – jedno z podstawowych źródeł finansowania działań Strategii,
- środki z budżetu województwa śląskiego,
- środki z budżetu Unii Europejskiej – szczególnie w zakresie wsparcia MŚP, kształcenia, w tym kształcenia ustawicznego, współpracy międzyregionalnej i transgranicznej, szkoleń oraz energetyki i kwestii klimatycznych,
- Krajowe Programy Operacyjne,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2021-2027,
- środki budżetu państwa,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych - tarcze antykryzysowe,
- inne środki publiczne.

Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

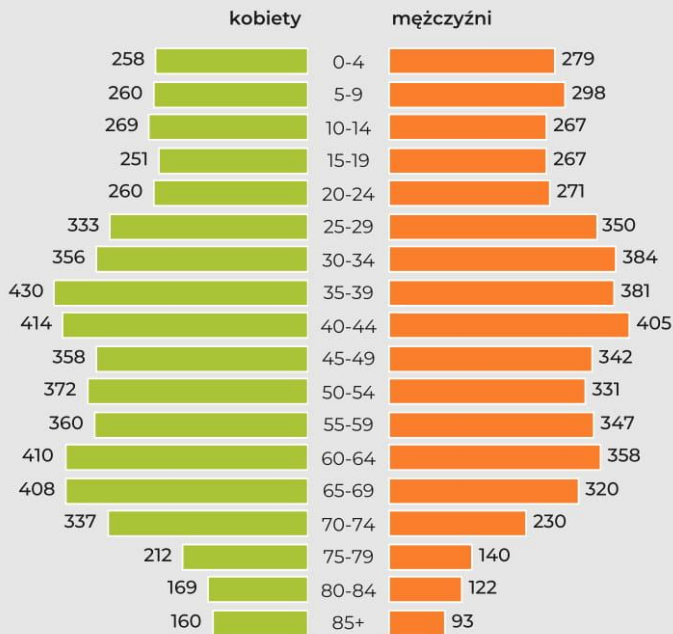
Efektywny proces finansowania działań przewidzianych w ramach Strategii wymaga wypracowania odpowiedniego systemu organizacji i koordynacji. Powinien przede wszystkim uwzględniać zróżnicowanie wariantów finansowania działań wskazanych w Strategii. Zakres tych działań jest rozległy, a za ich realizację odpowiedzialne będą różne podmioty (sektor publiczny i prywatny), w związku z czym niezbędne jest poszukiwanie zdywersyfikowanych źródeł finansowania.

Przy finansowaniu działań Strategii szczególną uwagę będzie się zwracać na następujące zasady:

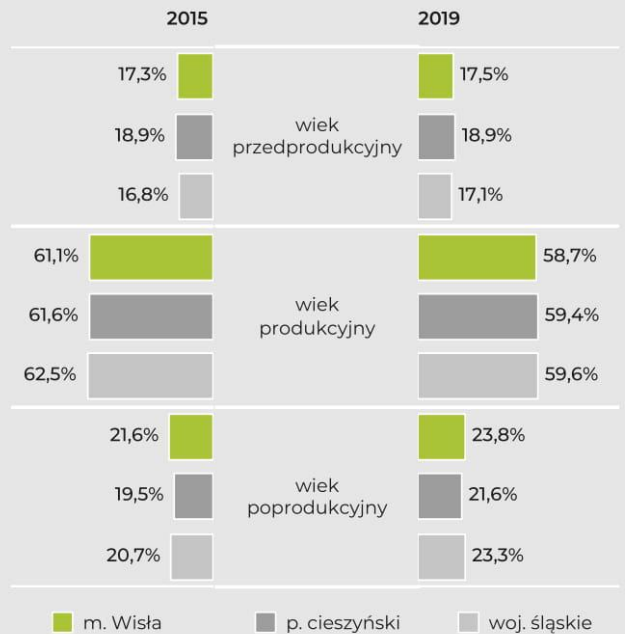
- wykorzystanie różnych źródeł finansowania,
- wykorzystanie różnych form finansowania (dotacje, pożyczki, poręczenia, gwarancje),
- korzystanie ze środków finansowych na różnych poziomach: program regionalny, program krajowy, program międzynarodowy/transgraniczny,
- uczestnictwo w międzynarodowych projektach: program Interreg Central Europe.

DEMOGRAFIA

Piramida wieku i płci (2020 r.)²

Ludność wg ekonomicznych grup wieku¹

Stan ludności¹²

Prognoza ludności³

Ruch naturalny ludności¹²

Przyrost naturalny na 1000 ludności¹

Ruch wędrowny ludności¹²

Saldo migracji na 1000 osób¹

źródło danych:

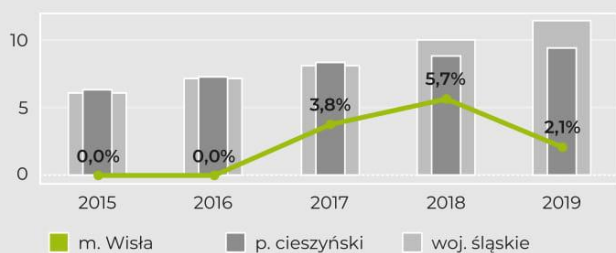
¹ GUS BDL (2010-2019)

² Urząd Miejski w Wiśle (2020)

³ Opracowanie własne

EDUKACJA I KULTURA

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach ¹

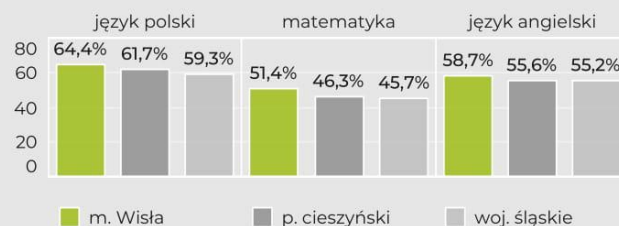
Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego ¹

Współczynnik skolaryzacji netto ¹
- szkoły podstawowe -

Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2020 r.) ³

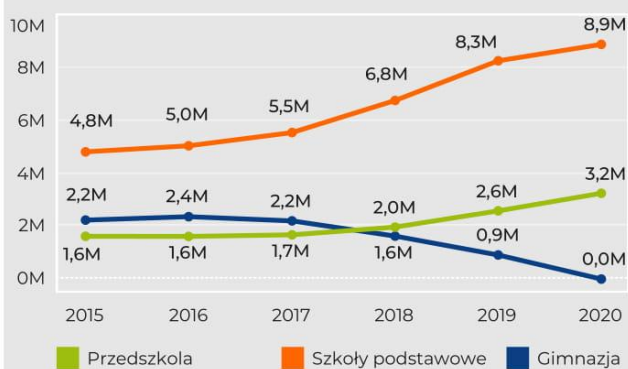
Biblioteki publiczne ¹

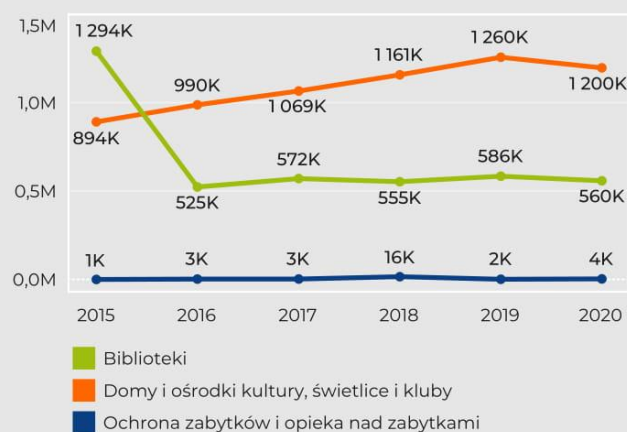
Imprezy organizowane przez ośrodki kultury ¹

Wydatki budżetu miasta [mln zł] ¹²
- oświata i wychowanie -

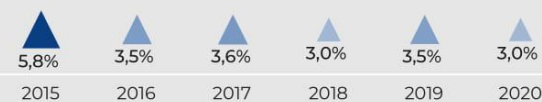
Wydatki budżetu miasta [tys. zł] ¹²
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego -

- udział w wydatkach ogółem -

- udział w wydatkach ogółem -

źródło danych:

¹ GUS BDL (2015-2019)

² Urząd Miejski w Wiśle (2020)

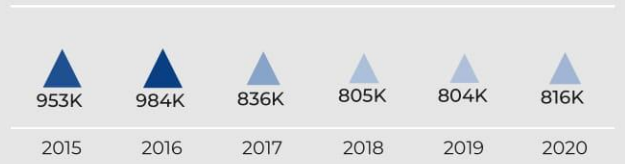
³ <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

POMOC SPOŁECZNA

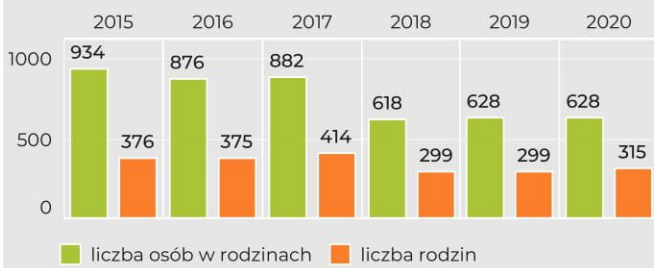
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności ¹

Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy [tys. zł] ²

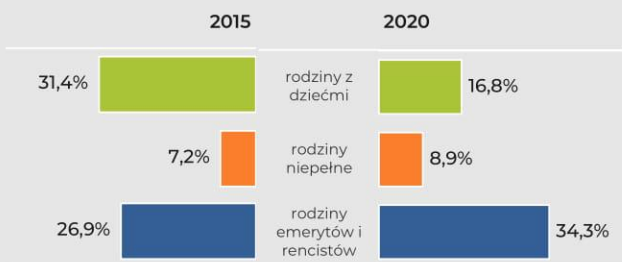
Rodziny objęte pomocą społeczną ²

Liczba rodzin, którym udzielono świadczeń

Struktura rodzin objętych pomocą społeczną ²

Liczba osób, którym udzielono zasiłki ²

Główne przyczyny przyznania pomocy (2020 r.) ² - liczba rodzin -

Kwota udzielonych świadczeń na zasiłki [tys. zł] ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2015-2019)

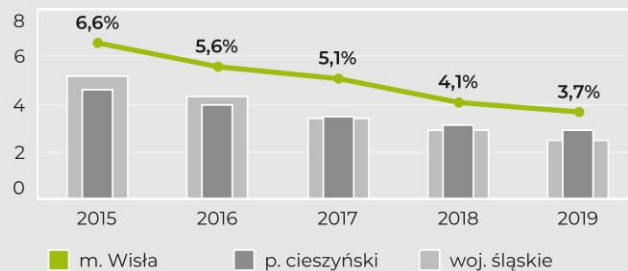
² Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśle

RYNEK PRACY

Pracujący na 1000 ludności ¹

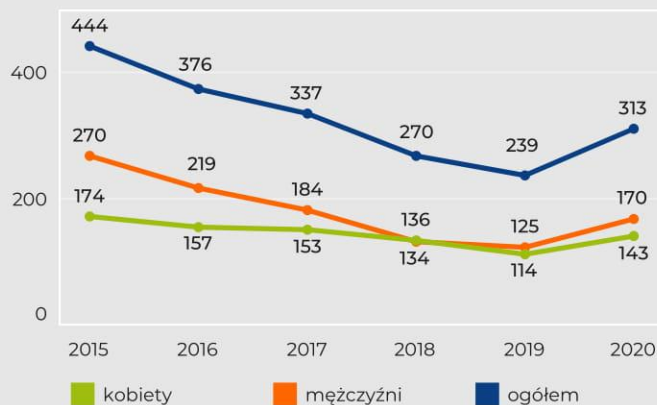
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym ¹

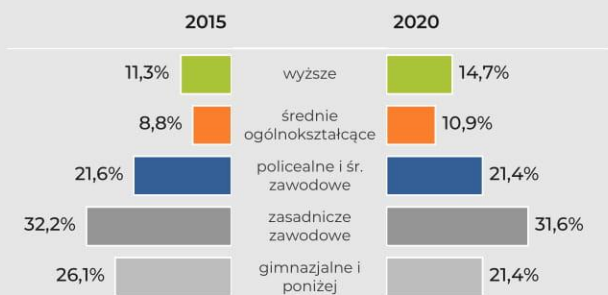
Liczba osób pracujących ¹

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ²

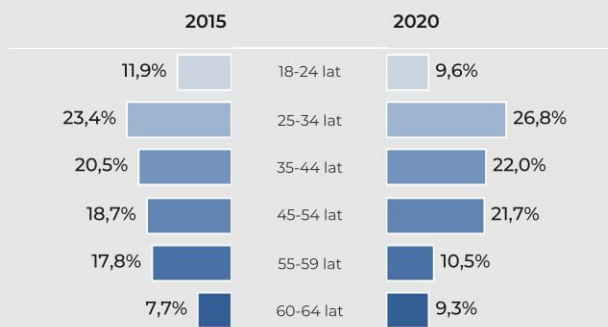
Bezrobotni wg wykształcenia ²

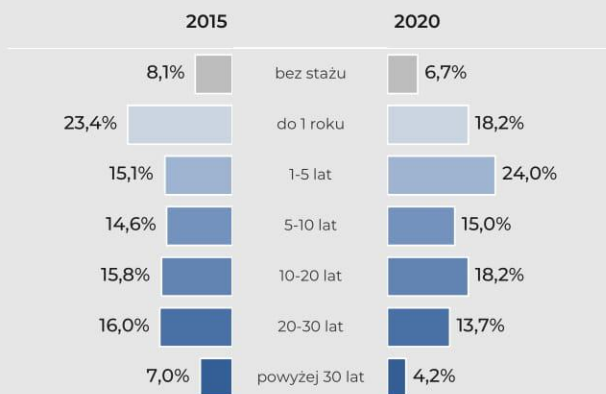
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy ²

Bezrobotni wg wieku ²

Bezrobotni wg stażu pracy ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2015-2019)

² Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie

BEZPIECZEŃSTWO

Zdarzenia drogowe ³

Ofiary zdarzeń drogowych ³

Interwencje jednostek Państwowej Straży Pożarnej ⁴

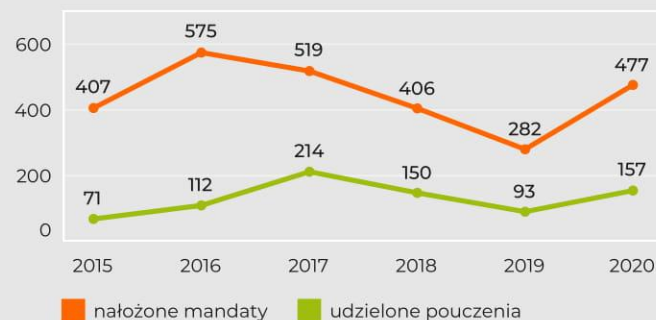
Interwencje jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej ¹

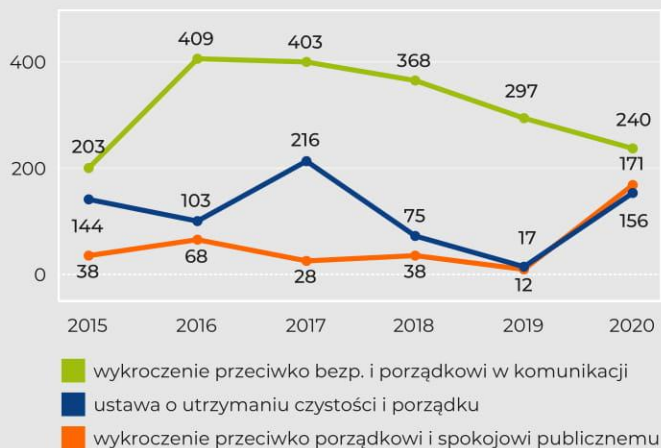
Liczba postępowań karnych przeprowadzonych przez Komisariat Policji w Wiśle ²

Działalność Straży Miejskiej ⁵

Rodzaje wykroczeń ⁵ - liczba nałożonych mandatów i udzielonych pouczeń -

Zgłoszenia od mieszkańców przyjęte przez Straż Miejską (2020 r.) ⁵

¹ Urząd Miejski w Wiśle

² Komisariat Policji w Wiśle

³ Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie

⁴ Państwowa Straż Pożarna

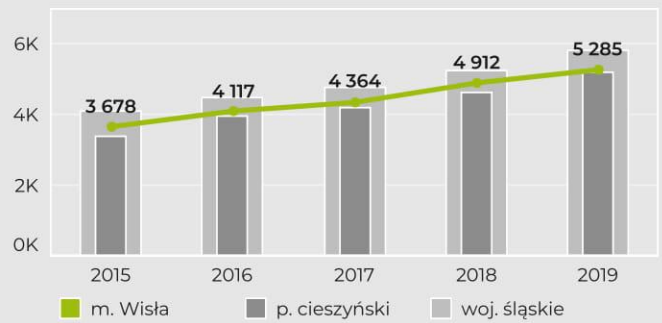
⁵ Straż Miejska w Wiśle

FINANSE SAMORZĄDOWE

Dochody i wydatki miasta [mln zł] ¹²

Dochody gminy na 1 mieszkańca ¹

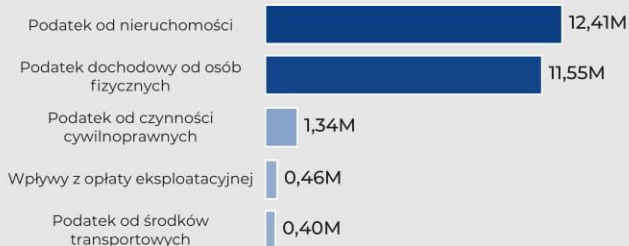

Źródła dochodów [mln zł] ¹²

2015 2020

Dochody własne (2020 r.) [mln zł] ²
- wybrane źródła -

Główne wydatki

wg działów Klasyfikacji Budżetowej (2020 r.) [mln zł] ²

Udział w wydatkach ogółem ¹²
- pomoc społeczna i rodzina -

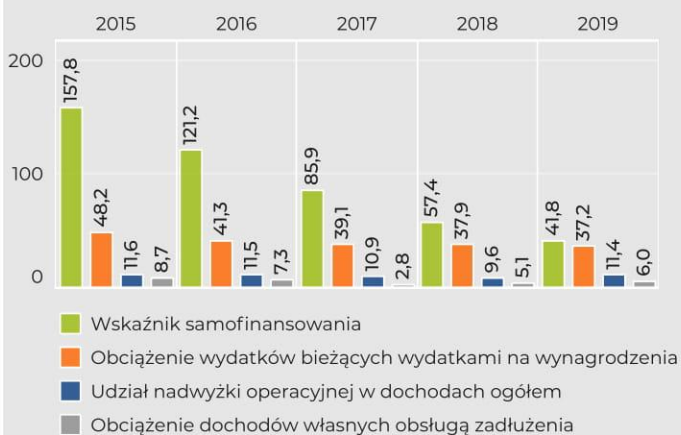
- administracja publiczna -

- transport i łączność -

Wskaźniki oceny finansowej gminy ³

źródło danych:

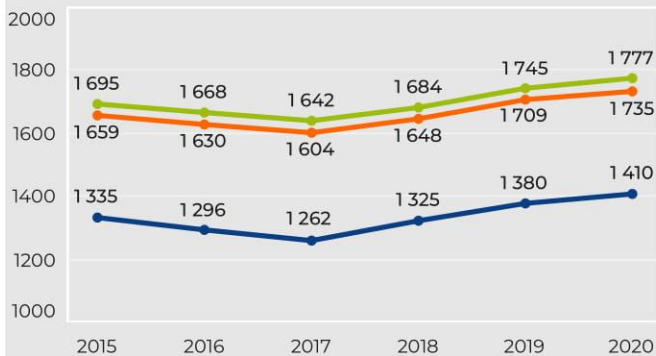
¹ GUS BDL (2015-2019)

² Urząd Miejski w Wiśle (2020)

³ Ministerstwo Finansów

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Liczba podmiotów gospodarczych ¹

- podmioty gospodarki narodowej ogółem
- sektor prywatny
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON ¹

- Podmioty nowo zarejestrowane
- Podmioty wykreślone

Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 [2020 r.] ¹

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności ¹

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności ¹

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 ludności ¹

Podmioty wg klas wielkości na 1000 ludności (2019 r.) ¹

źródło danych:

¹ GUS BDL (2015-2020)

TURYSTYKA

Turystyczne obiekty noclegowe¹
- liczba obiektów -

Wskaźnik funkcji turystycznej¹
- wskaźnik Baretje'a-Deferta -

Turystyczne obiekty noclegowe¹
- liczba miejsc noclegowych -

Wskaźnik nasycenia bazą turystyczną¹
- wskaźnik Charvata -

Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych¹
(rok poprzedni = 100%)

Turyści zagraniczni¹

Dochody i wydatki miasta
w Dziale 630 - Turystyka [tys. zł]¹²

Ścieżki rowerowe na 100 km²¹

źródło danych:

¹ GUS BDL (2015-2019)

² Urząd Miejski w Wiśle (2020)

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

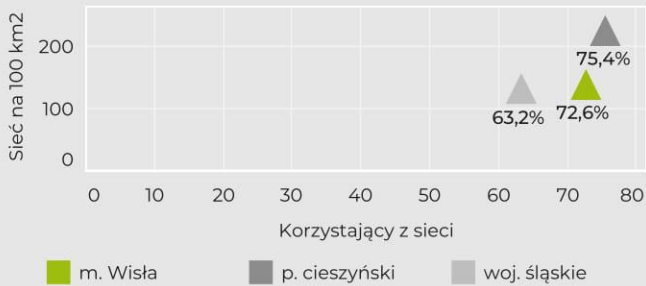
Lesistość (2019 r.) ¹

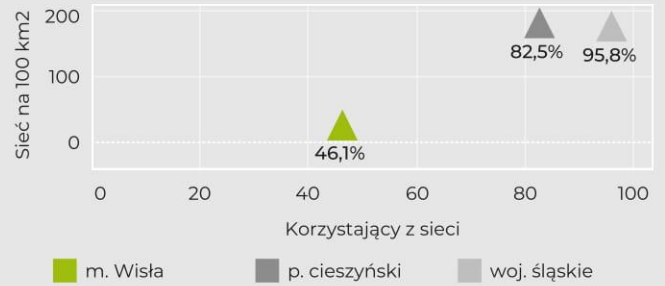
Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem (2019 r.) ¹

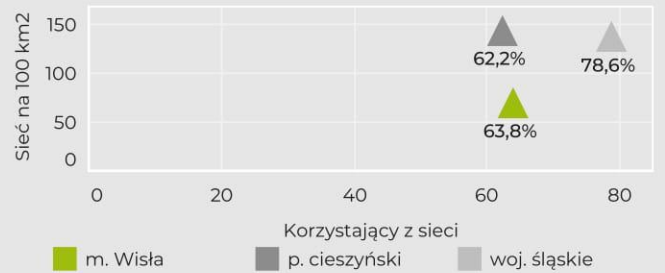
Sieć gazowa (2019 r.) ¹

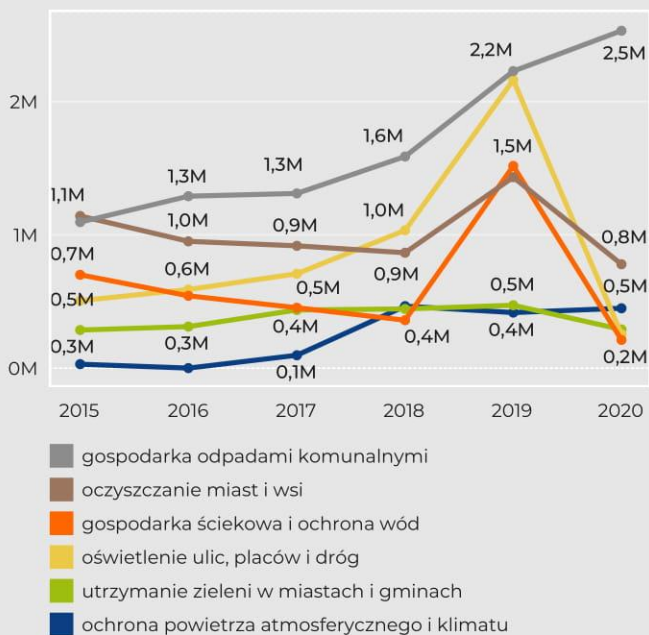
Sieć wodociągowa (2019 r.) ¹

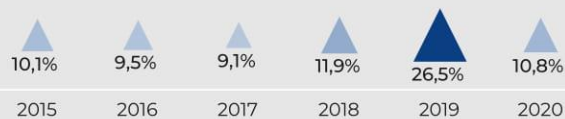
Sieć kanalizacyjna (2019 r.) ¹

Wydatki budżetu miasta [mln zł] ¹²
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska -

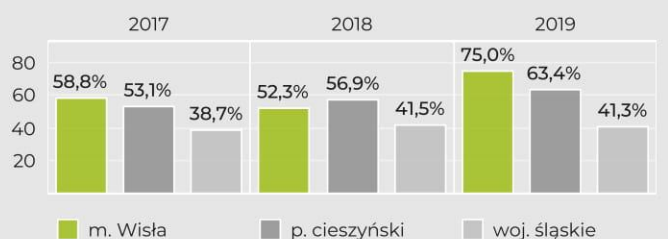
- udział w wydatkach ogółem -

Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³] ¹

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów ¹

Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] ¹

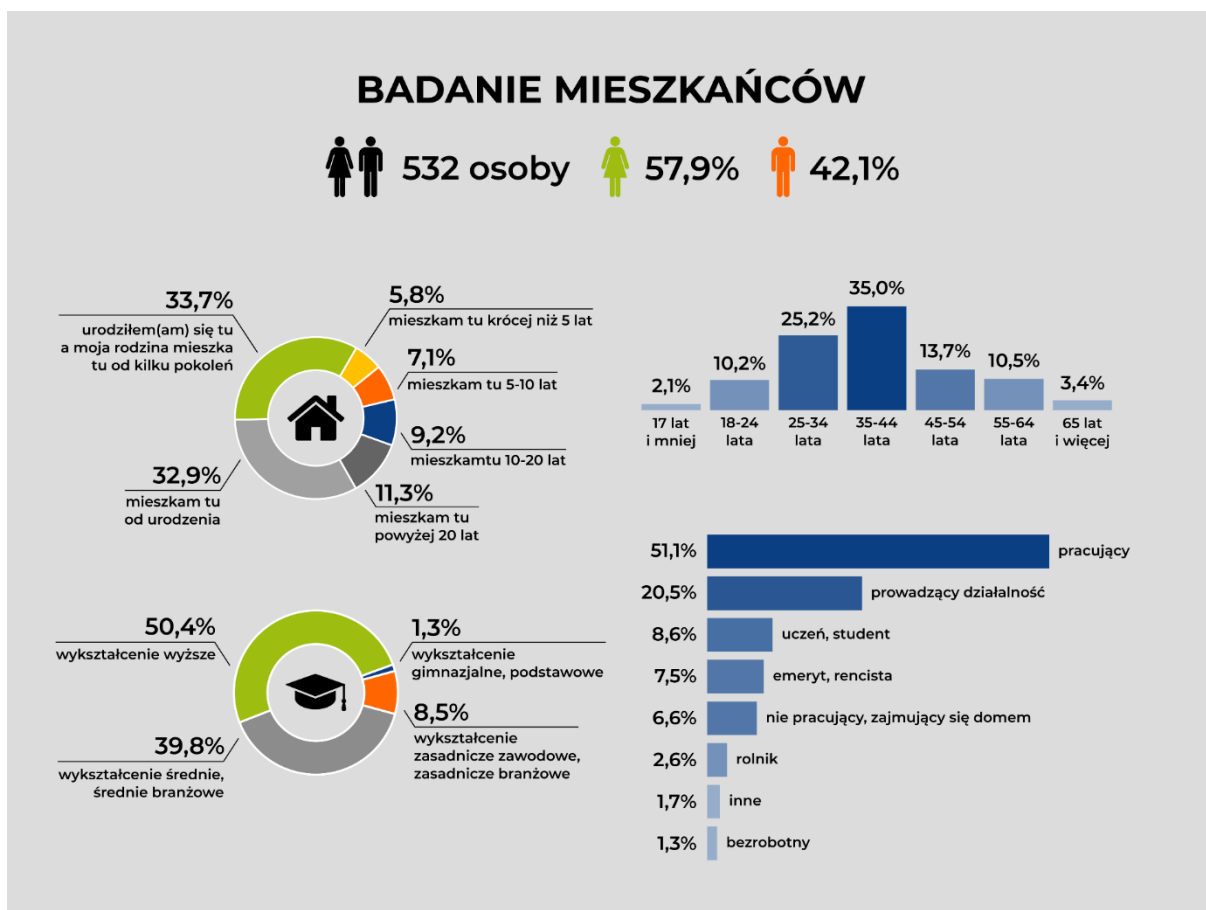
źródło danych:

¹ GUS BDL (2015-2019)

² Urząd Miejski w Wiśle (2020)

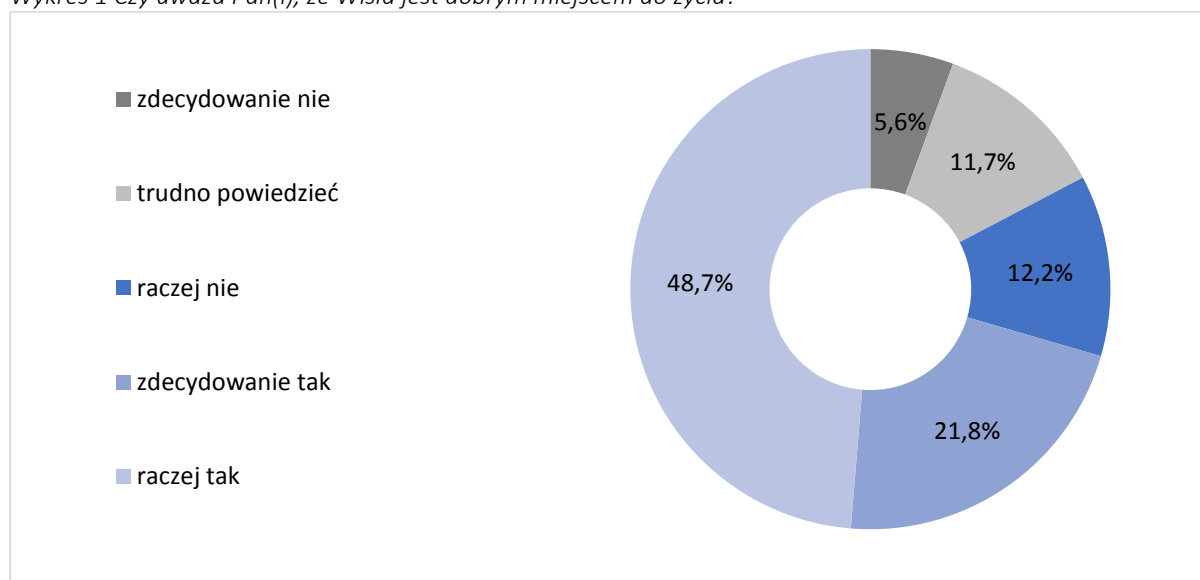
Załącznik nr 2 Miasto Wiśla w świetle sondażowego badania opinii mieszkańców

Przeprowadzone wśród mieszkańców Miasta Wiśla badanie społeczne miało charakter sondażu opinii, było realizowane za pośrednictwem ankiety elektronicznej. W badaniu wzięły udział łącznie 532 osoby. Wśród respondentów dominowały kobiety. Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową były osoby w wieku średnim i młode. Ponad połowa respondentów to osoby z wykształceniem wyższym, niespełna 40% badanych legitymowało się wykształceniem średnim. W przypadku badań społecznych taki stan jest dość powszechny, co wynika z większego zaangażowania i aktywności społecznej osób wykształconych. Ponad połowa respondentów to osoby pracujące, następną w kolejności grupą były osoby prowadzące działalność gospodarczą oraz uczniowie i studenci.

Dla zdecydowanej większości badanych Miasto Wisła jest dobrym miejscem do życia (70,5% głosów na „tak”). Udział niezadowolonych respondentów oscylował na poziomie 17,8%, przy czym odsetek zdecydowanie niezadowolonych wynosił zaledwie 5,6%. Niezdecydowanych było 11,7%. W ujęciu generalnym większość respondentów jest zadowolona z życia właśnie w tym miejscu. Z pewnością wynika to z faktu silnego poczucia przynależności i tożsamości lokalnej - urodzenia a następnie dorastania w tym mieście, silnych więzów rodzinnych oraz pielęgnowanych tradycji.

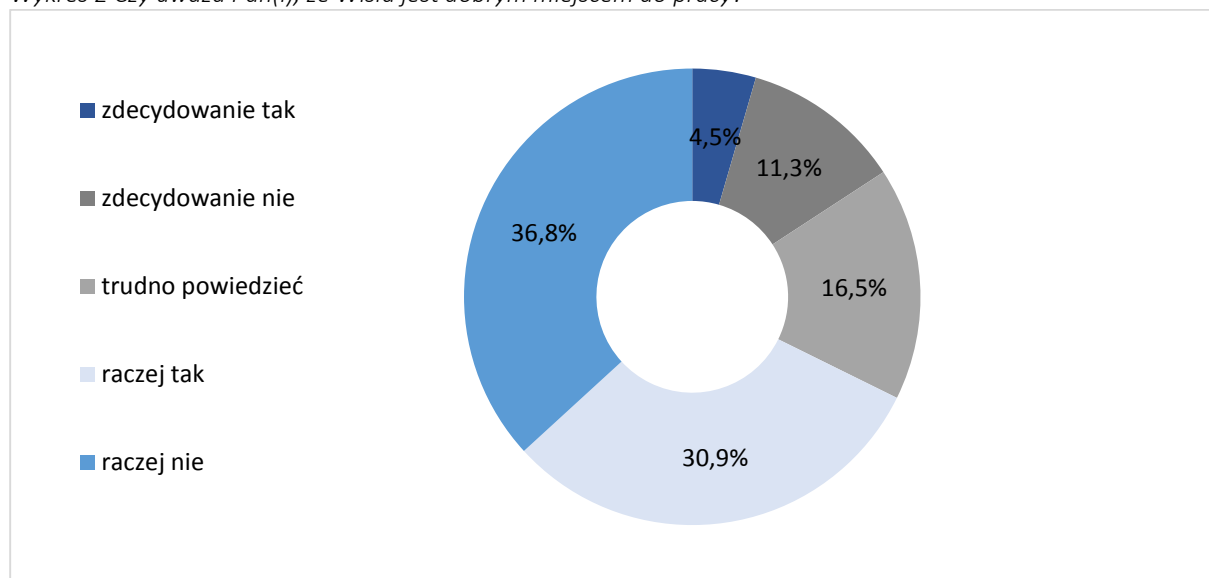
Wykres 1 Czy uważa Pan(i), że Wisła jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne

O ile dla zdecydowanej większości respondentów Miasto Wisła jest dobrym miejscem do życia, o tyle niekoniecznie do pracy. Aż 36,8% badanych oceniło negatywnie ofertę lokalnego rynku pracy. Prawie tyle samo badanych -30,9% - uważa, że Wisła jest dobrym miejscem do pracy, natomiast aż 16,5% badanych nie ukrywa, że ma problem z jednoznaczną oceną tej kwestii. Przyczyną negatywnych ocen może być dominanta jednej gałęzi gospodarki - turystyki, co sprawia, że wielu wykształconych, młodych mieszkańców decyduje się na dojazdy do pracy do innych miast lub z tego powodu opuszcza Wisłę w poszukiwaniu oferty skrojonej do swoich potrzeb.

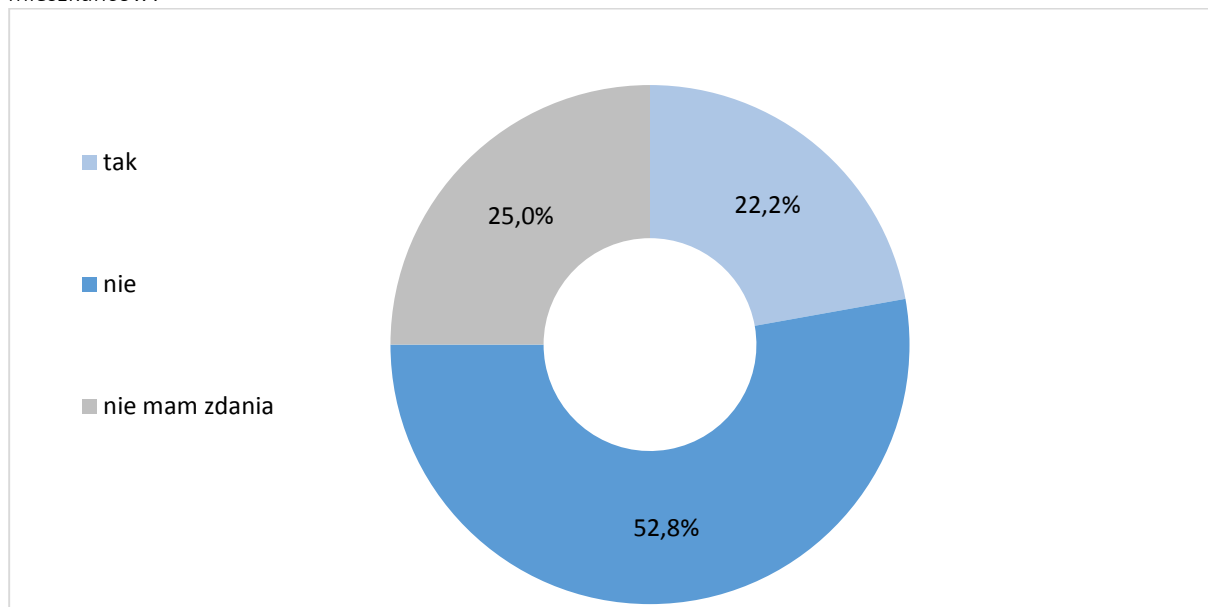
Wykres 2 Czy uważa Pan(i), że Wisła jest dobrym miejscem do pracy?

Źródło: opracowanie własne

Ciekawie przedstawiają się również wyniki dotyczące opinii na temat usług społecznych kierowanych do mieszkańców. Ponad połowa respondentów negatywnie oceniła ten aspekt, co świadczy o występowaniu deficytów w zakresie podstawowej oferty usług społecznych na terenie miasta. Jedyne 22,2% respondentów oceniło to zagadnienie pozytywnie, a dla 25% było ono stosunkowo trudne w ocenie.

Wykres 3 Czy uważa Pan(i), że Wisła jest miastem, które wspiera rozwój usług społecznych skierowanych do mieszkańców?

Źródło: opracowanie własne

Plany mieszkańców dotyczące miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych lat silnie korelują z ich oceną jakości życia w Wiśle. Większość respondentów deklaruje chęć pozostania w mieście (60,7%). Dla 13% respondentów decyzja ta nie jest jednoznaczna w ocenie. Z kolei 12,2% respondentów rozważa przeprowadzkę do innego miasta na terenie województwa śląskiego, 5,6% respondentów bierze pod uwagę wyjazd zagranicę, a 4,1% respondentów zmianę województwa.

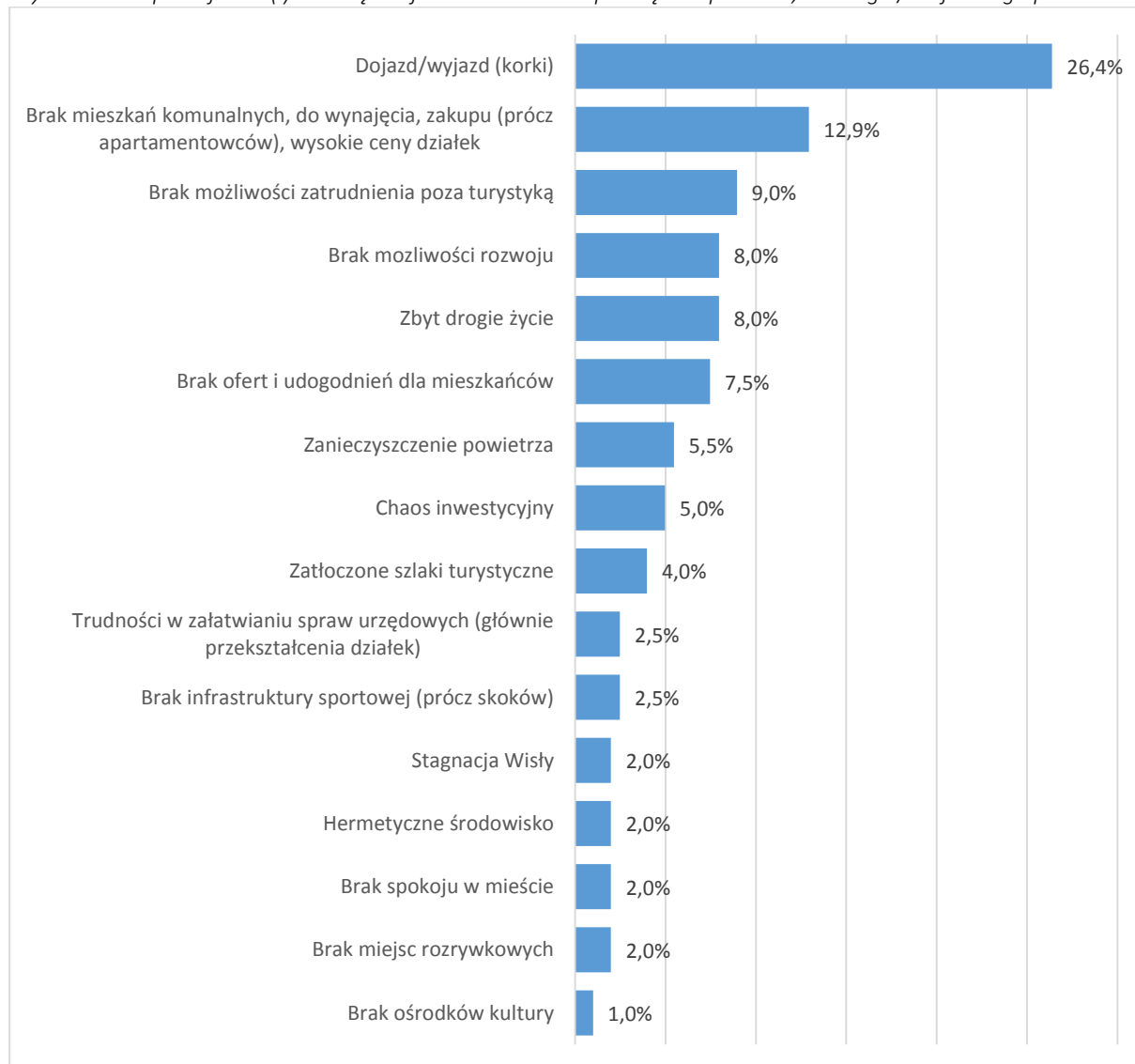
Wykres 4 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Źródło: opracowanie własne

Co ciekawe, wśród głównych przyczyn chęci opuszczenia miasta są dojazdy, wyjazdy, zatory drogowe, co niewątpliwie może mieć związek z aktualnym remontem głównej arterii miasta - DW 941 oraz ograniczonymi możliwościami rozwoju sieci drogowej na terenie miasta. Na drugiej pozycji znalazł się problem mieszkalnictwa - głównie dostępności mieszkań, ale również nieruchomości gruntowych pod zabudowę domów. Kolejnym z powodów jest lokalny rynek pracy - skierowany głównie na pracowników obsługi turystycznej. Chęć przeprowadzki do innego miasta respondenci upatrują również w braku możliwości rozwojowych oraz zbyt drogim życiu i ofercie skierowanej głównie na turystę.

Wykres 5 Jeśli planuje Pan(i) zmianę miejsca zamieszkania proszę o odpowiedź, dlaczego / co jest tego powodem?

Źródło: opracowanie własne

Wśród ocen elementów infrastruktury i oferty miasta na przestrzeni ostatnich pięciu lat, najlepiej wypadły kwestie związane z dostępnością miejsc spędzania wolnego czasu, dostępnością obiektów noclegowych, możliwością załatwiania spraw urzędowych przez Internet oraz ogólną dostępnością Internetu. Najgorzej oceniono aspekt związany z dostępnością transportu publicznego, dostępnością usług służby zdrowia oraz dostępnością miejsc parkingowych. Odpowiedzi mieszkańców wskazują również na problem związany z jakością środowiska naturalnego (m.in. stan powietrza). Wyzwaniem dla władz miasta będzie również poprawa dostępności i atrakcyjności lokalnego rynku pracy.

Tabela 5 Biorąc pod uwagę zmiany jakie zaszły w ostatnich 5 latach w mieście, proszę określić, które z elementów infrastruktury oraz oferty w mieście uległy poprawie, pogorszeniu lub pozostały bez zmian.

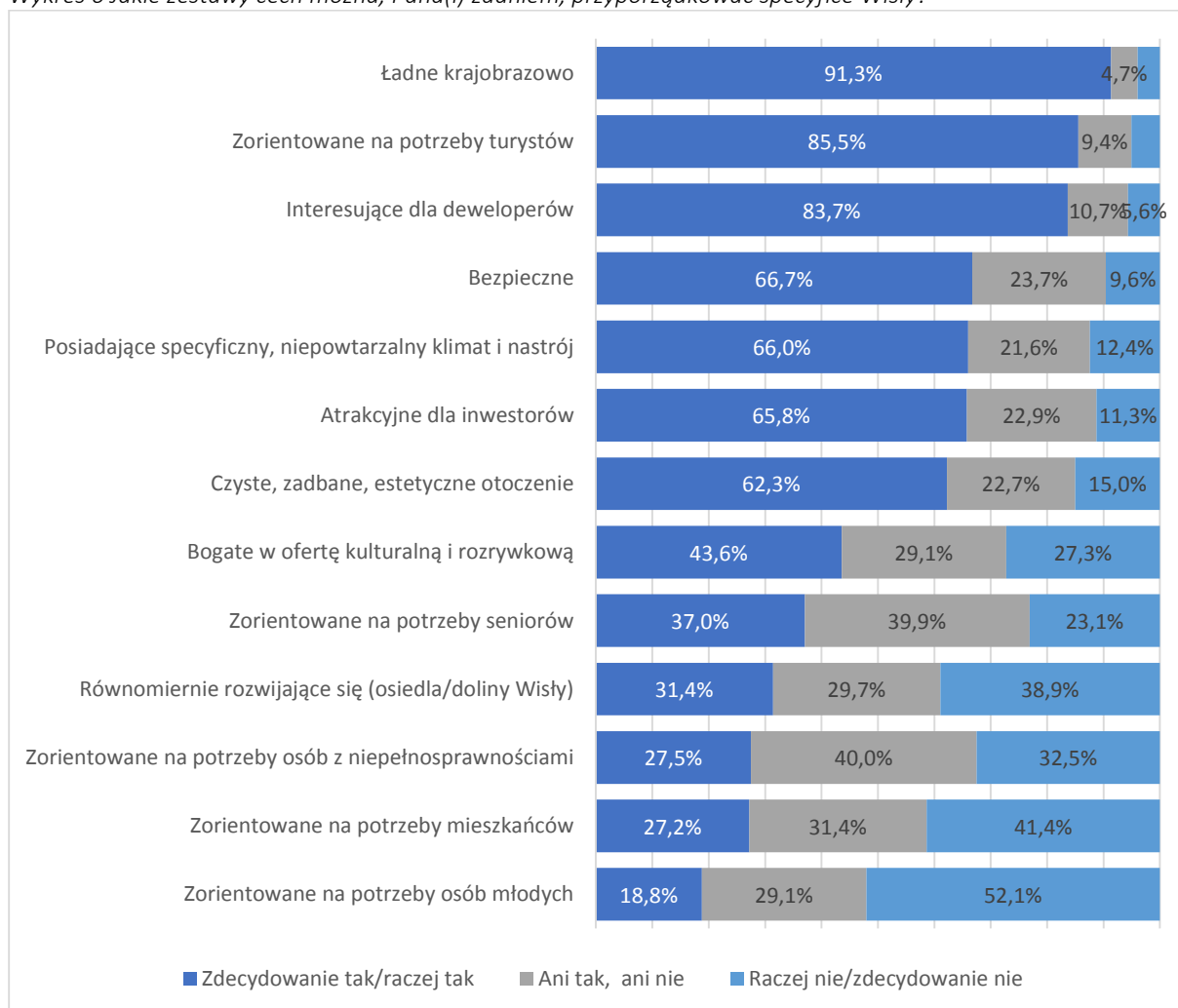
Elementy infrastruktury	poprawiła się	nie zmieniła się	pogorszyła się
Dostępność transportu publicznego	9,4%	27,8%	62,8%
Dostępność usług służby zdrowia	11,3%	39,8%	48,9%
Możliwość rozwoju/prowadzenia działalności gospodarczej	11,7%	64,1%	24,2%
Dostępność miejsc parkingowych	12,8%	43,6%	43,6%
Możliwość znalezienia zatrudnienia	13,5%	53,6%	32,9%
Działalność i skuteczność Zarządów Osiedla	14,1%	66,7%	19,2%
Aktywność organizacji pozarządowych	16,7%	67,5%	15,8%
Możliwość wynajmu mieszkania	17,3%	56,4%	26,3%
Oferta inwestycyjna	17,3%	66,7%	16,0%
Jakość środowiska naturalnego (np. stan powietrza)	17,5%	49,0%	33,5%
Aktywność mieszkańców w podejmowaniu wspólnych działań	19,0%	59,2%	21,8%
Możliwość zakupu mieszkania	19,9%	53,6%	26,5%
Poziom bezpieczeństwa	21,8%	63,7%	14,5%
Dostępność szkół, przedszkoli, żłobków	23,7%	60,5%	15,8%
Otwartość samorządu na inicjatywy mieszkańców	23,9%	55,2%	20,9%
Jakość obsługi w jednostkach/instytucjach gminnych	30,1%	56,9%	13,0%
Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	30,6%	51,3%	18,1%
Jakość oferty i programów kierowanych do seniorów	33,3%	56,9%	9,8%
Jakość obsługi w Urzędzie Miasta	34,2%	50,0%	15,8%
Stan techniczny chodników	34,4%	35,5%	30,1%
Oferta rozrywkowa i spędzania czasu wolnego	35,0%	37,0%	28,0%
Stan techniczny oświetlenia	35,3%	50,0%	14,7%
Odbiór odpadów komunalnych (śmieci)	38,5%	45,5%	16,0%
Stan instalacji wodno-kanalizacyjnej	39,3%	54,5%	6,2%
Czystość na terenie miasta	40,2%	43,2%	16,6%
Oferta instytucji kultury	41,9%	44,4%	13,7%
Liczba i jakość ścieżek rowerowych	43,1%	49,4%	7,5%
Jakość dróg	44,0%	18,6%	37,4%
Oferta sportowa i rekreacyjna	48,5%	39,1%	12,4%
Dostępność miejsc usługowych i handlu	49,4%	40,8%	9,8%
Promocja miasta i kreowanie marki Wisła	52,2%	39,3%	8,5%

Elementy infrastruktury	poprawiła się	nie zmieniła się	pogorszyła się
Estetyka, ład przestrzenny w przestrzeniach publicznych miasta	52,6%	31,0%	16,4%
Dostępność lokali gastronomicznych	54,1%	33,5%	12,4%
Dostępność Internetu	61,7%	32,3%	6,0%
Możliwość załatwiania spraw urzędowych przez Internet	66,5%	30,1%	3,4%
Dostępność obiektów noclegowych	69,2%	25,7%	5,1%
Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu	76,3%	20,7%	3,0%

Źródło: opracowanie własne

Poniższy wykres skupia się wokół specyficznych cech miasta, tego w jaki sposób mieszkańcy postrzegają swoje miasto. W opinii większości respondentów, Wisła jest miastem ładnym krajobrazowo (91,3% ocen) i zdecydowanie zorientowanym na potrzeby turystów (85,5% ocen) oraz interesującym dla deweloperów (83,7% ocen). Z uzyskanych odpowiedzi wynika również, że na terenie miasta identyfikowane są pewne deficyty, w szczególności dotyczy to oferty zorientowanej na mieszkańca (41,4% ocen), osoby młode (52,1% ocen), czy osoby z niepełnosprawnością (32,5% ocen).

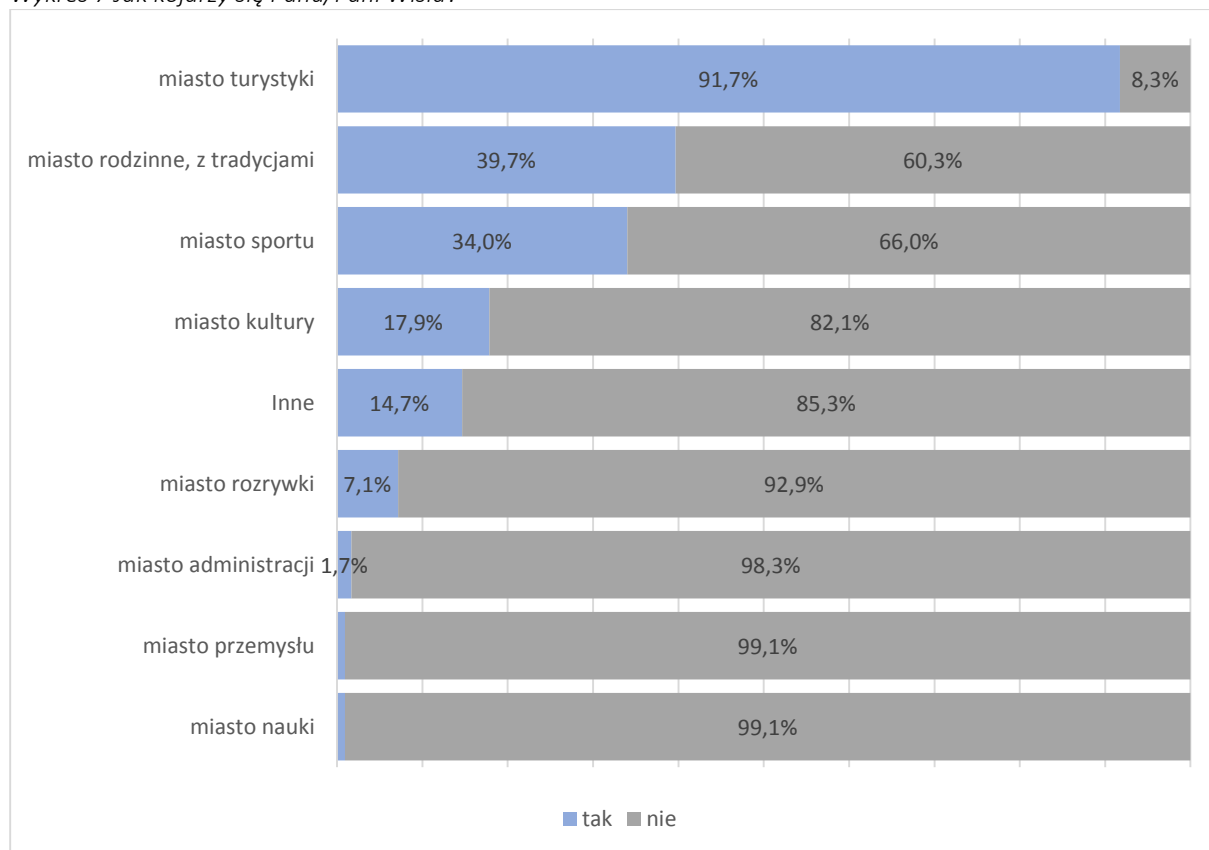
Wykres 6 Jakie zestawy cech można, Pana(i) zdaniem, przyporządkować specyfice Wisły?

Źródło: opracowanie własne

Wśród skójarzeń na temat Wisły zdecydowanie dominowało miasto turystyki - aż 91,7% wszystkich głosów. Drugim najczęściej wskazywanym skójarzeniem było miasto rodzinne, z tradycjami - 39,7%. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczył również skójarzeń takich jak: miasto sportu (34,0%), czy miasto kultury (17,9%).

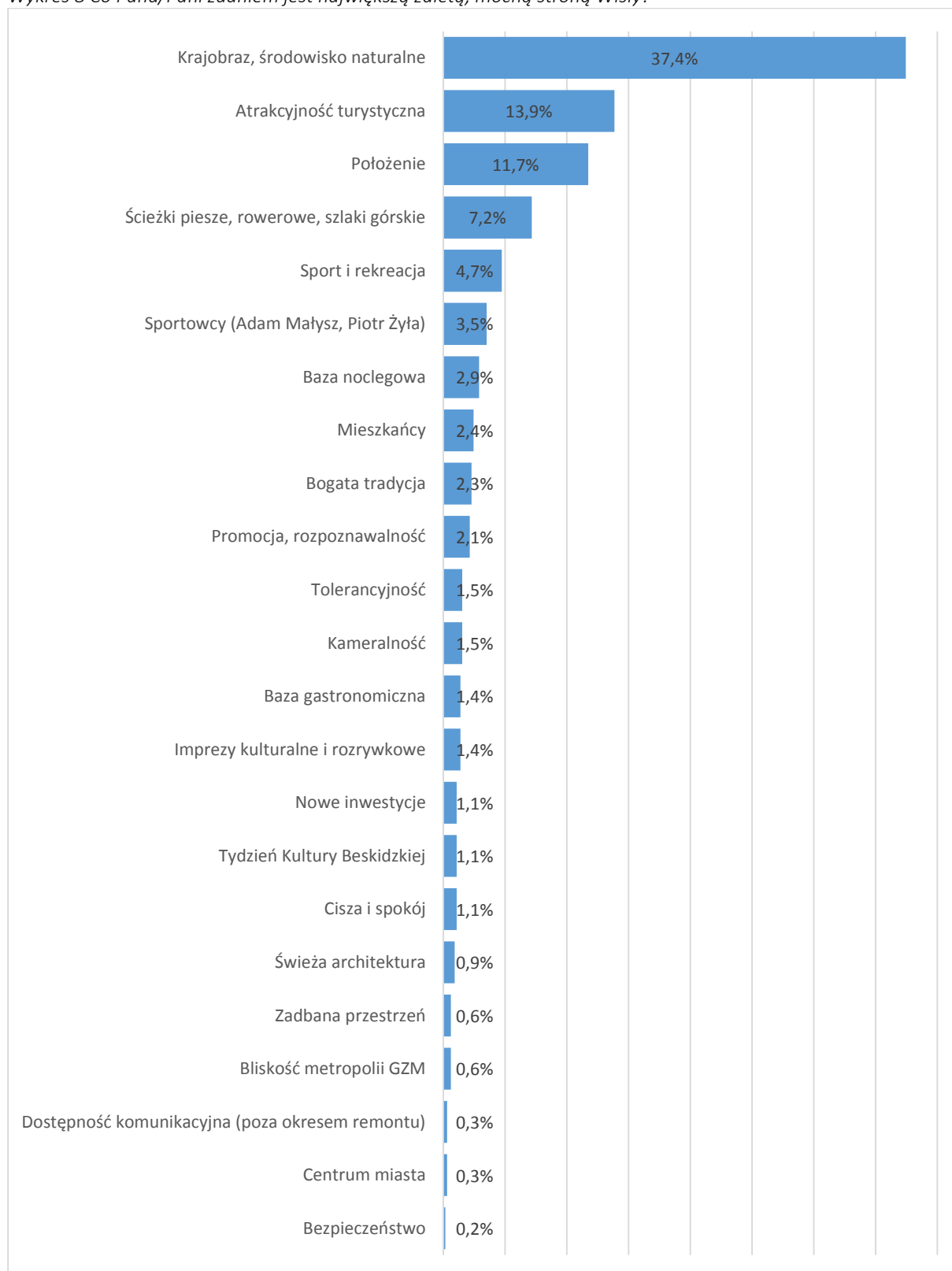
Wykres 7 Jak kójarzy się Panu/Pani Wisła?

Źródło: opracowanie własne

Respondenci poproszeni zostali o wskazanie mocnych stron, atutów miasta, jak i obserwowanych słabych stron. Wśród mocnych stron najczęściej wymieniane były krajobraz i środowisko naturalne oraz atrakcyjność turystyczna i położenie.

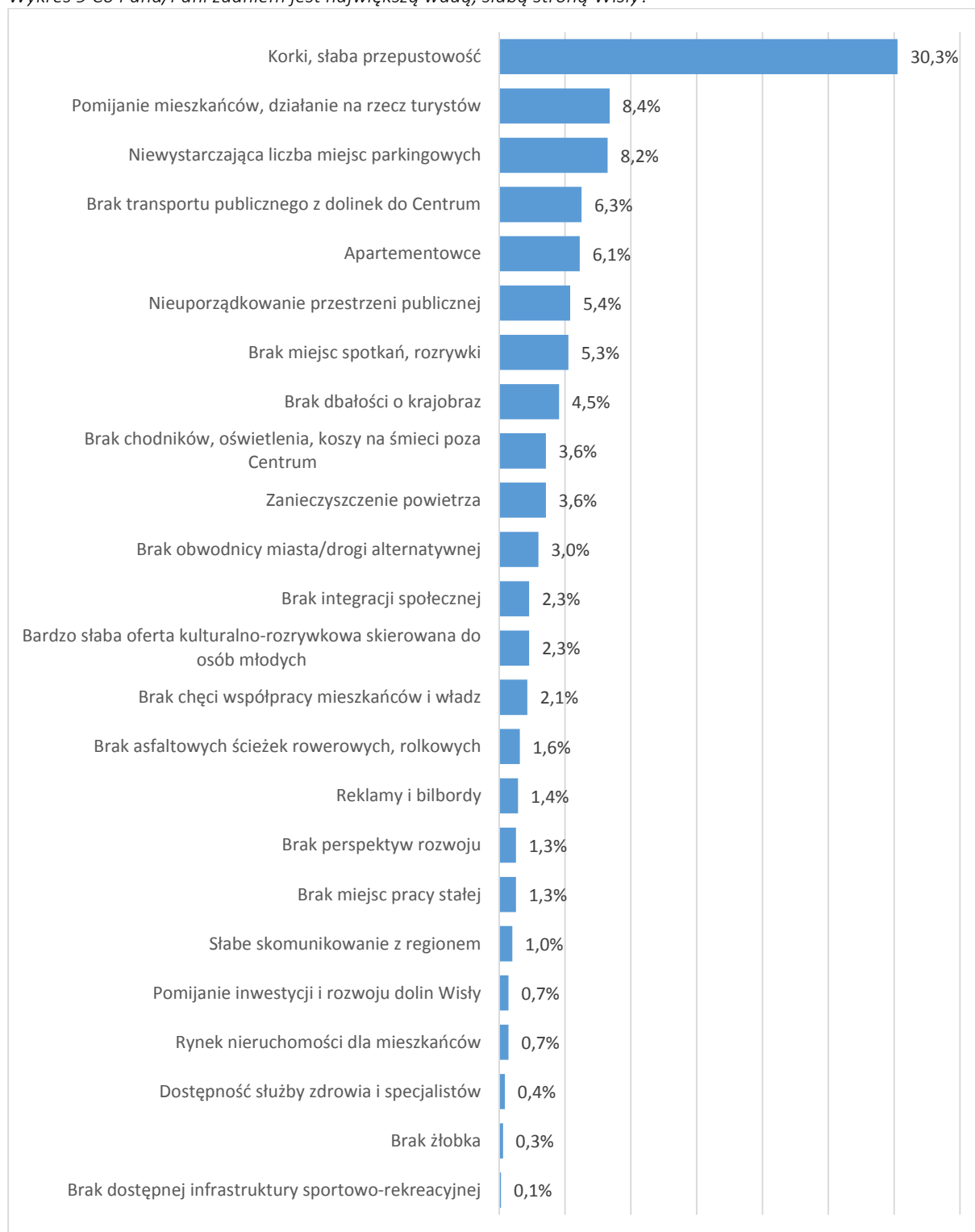
Wykres 8 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną Wisły?

Źródło: opracowanie własne

Największą słabą stroną według ankietowanych są korki i słaba przepustowość dróg, a także pomijanie potrzeb mieszkańców. Niewątpliwie, do istotnych problemów należą: niewystarczająca liczba miejsc parkingowych oraz problem komunikacji zbiorowej na terenie miasta.

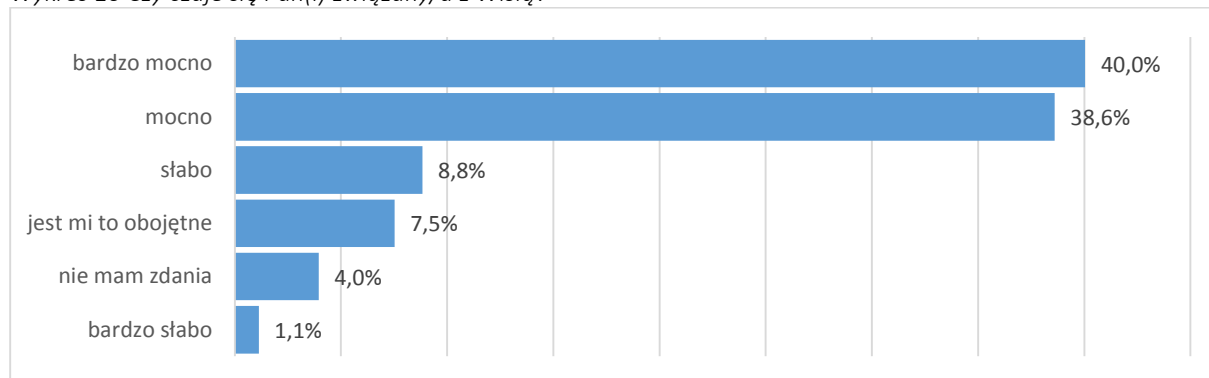
Wykres 9 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Wisły?

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie potwierdziło tezę silnego utożsamiania się mieszkańców z miastem – blisko 79% respondentów zadeklarowało, że czuje się bardzo mocno związana z Wisłą.

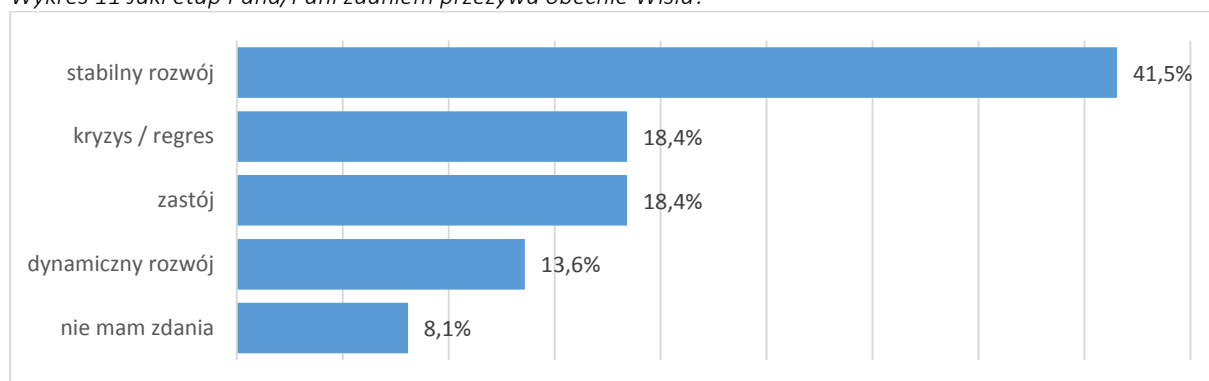
Wykres 10 Czy czuje się Pan(i) związany/a z Wisłą?

Źródło: opracowanie własne

W opinii większości respondentów, miasto, mimo iż boryka się z wieloma problemami, to aktualnie przeżywa rozwój (55,1%), o czym może świadczyć wiele zmian w przestrzeni miejskiej, inwestycji, które są w trakcie lub zostały już zrealizowane.

Wykres 11 Jaki etap Pana/Pani zdaniem przeżywa obecnie Wisła?

Źródło: opracowanie własne

Załącznik nr 3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

POLITYKA PRZESTRZENNA W SYSTEMIE POLITYK PUBLICZNYCH

Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, które rozumiane są, jako sfera świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa wokół problemów publicznych. Posługujemy się tu rozumieniem „polityk”, dotyczącym nie samego sprawowania władzy, ale działań w oparciu o przyjęte reguły. O ile polityka w ogólnym znaczeniu zajmuje się przede wszystkim sferą idei, zdobywania władzy i instrumentów jej egzekucji, to polityka publiczna, jako sfera praktyczna – przede wszystkim zagadnieniami związanymi z urzeczywistnianiem idei, i bliska jest zarządzaniu publicznemu.

Polityka przestrzenna spełnia wszystkie kryteria polityk publicznych. Jest to bowiem planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania. W ramach polityki przestrzennej władze publiczne ustalają cele i środki kształtowania zagospodarowania przestrzennego w określonych, zmiennych w czasie warunkach zewnętrznych – społecznych, ekonomicznych, technicznych, a także politycznych. Polityka przestrzenna zajmuje się określeniem celów, wraz ze sposobami ich osiągnięcia, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a więc wykorzystywanego przez niego zajmowanego terytorium. Musi ona wpływać na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska.

Obowiązek prowadzenia polityki przestrzennej zawarty jest w polskim prawie, wyznaczającym zakres formalnych kompetencji w tej sferze poszczególnych poziomów władzy.

INSTRUMENTACJA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Wdrażanie polityk publicznych można ułożyć w tzw. drabinę interwencji: na najniższym szczeblu władze powstrzymują się od działania, a na najwyższym narzucają swoje rozwiązania, czyli eliminują wybór obywatelowi, tworząc szczególne zakazy i ograniczenia. Władze mogą działać także na rzecz zwiększania skali wyboru, które ma przed sobą obywatel. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: najbardziej skuteczne mogą być bezpośrednio inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Istnieje też sfera prawno-regulacyjna, ale jej skuteczność jest w Polsce przeceniana. Lepiej jest udoskonalać sposoby zarządzania przestrzenią, głównie poprzez zwiększanie wiedzy i poprawę dostępu do informacji o problemach specyficznych

obszarów, w których żyją obywatele i funkcjonuje gospodarka. Wszystko to winno sprzyjać większej dynamice wzrostu, co jest obecnie podstawowym kryterium oceny polityk publicznych.

Większa świadomość i zaangażowanie władz w politykę przestrzenną mogą sprzyjać jej skuteczności, ale należy także liczyć w tym względzie na wzrost świadomości obywatelskiej. Zwiększanie wiedzy obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju – to wymarzona sytuacja dla wzrostu zaangażowania obywatelskiego i kapitałowego. Zwiększanie partycypacji obywatelskiej i zaangażowania lokalnego biznesu może stanowić skuteczną przeciwwagę dla ograniczoności instrumentów sprawowania władzy.

REKOMENDACJE DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ WISŁY

Głównym wyzwaniem dla polityki przestrzennej jest prawidłowe rozpoznanie, klasyfikacja i uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni a następnie umiejętne ich wykorzystanie w procesie rozwoju. Aby proces ten był efektywny musi wynikać lub odpowiadać obecnym i przyszłym potrzebom, lub realizować wypracowane kompleksowe wizje rozwoju. Rozpoznanie potrzeb oraz pojawiających się szans i możliwości ich zaspokojenia jest jednym z głównych komponentów polityki przestrzennej. Natomiast zaspokojenie rozpoznanych potrzeb lub realizacja przyjętych wizji najczęściej wiąże się z odpowiednim kształtowaniem struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru w powiązaniu z jego otoczeniem, czyli rozwoju jej poszczególnych węzłów i odpowiednich powiązań między nimi. Proces ten może toczyć się w różnych wymiarach: lokalnym, ponadlokalnym, regionalnym, a w szczególnych przypadkach także ponadregionalnym (np. krajowym).

WYMIAR LOKALNY

W wymiarze lokalnym głównym wyzwaniem kształtowania struktury przestrzennej jest zapewnienie dostępności terenów pod rozwój funkcji mieszkaniowych wraz z towarzyszącymi im usługami oraz zapewnienie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą – przemysłowo-składowych. Należy przy tym stosować zasady recyklingu przestrzeni, to znaczy oszczędnego gospodarowania zasobami i wykorzystania w pierwszej kolejności terenów opuszczonych lub zdegradowanych („brownfield”) niż wchodzenia na nowe, niezagospodarowane tereny („greenfield”), a więc intensyfikacji zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową) i przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozlewaniu zabudowy. Ponadto należy dążyć do racjonalnego kształtowania sieci osadniczej – do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej, zwartości struktury przestrzennej miejskich jednostek osadniczych oraz uzyskania równowagi terenów zabudowanych i terenów zieleni. Powyższe wpisuje się w zasadę zachowania ładu przestrzennego,

przejawiającą się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej na wszystkich poziomach planowania przestrzennego. Umożliwia ona uzyskanie harmonijnej całości oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. W tym kontekście istotna jest także walka z reklamami zakłócającymi ład przestrzenny.

Wiąże się to też z kształtowaniem sieci ekologicznej miasta – korytarzy zapewniających ciągłość obszarów przyrodniczych, zapewnienie właściwej jakości powietrza („przewietrzanie”), przy jednoczesnym wykorzystaniu dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej. Ochrona przyrody powinna obejmować, oprócz czynnej ochrony bioróżnorodności - ekosystemów, siedlisk i gatunków, także kształtowanie zrównoważonej polityki rozwoju przestrzennego na obszarach węzłowych i w korytarzach ekologicznych.

Osobnym zagadnieniem jest rozwój przestrzeni publicznych, społecznych i sąsiedzkich, przy czym należy podkreślić odrębność tych kategorii. Przestrzeń społeczna i sąsiedzka wiąże się z integracją społeczności poszczególnych osiedli (dolin). Natomiast przestrzeń publiczna powinna integrować całą wspólnotę miejską i być magnesem przyciągającym gości z zewnątrz, co oprócz znaczenia społecznego i kulturowego może mieć też swój wymiar gospodarczy. Wszystko zależy od umiejętnego określenia programu użytkowego tych przestrzeni, zwłaszcza w obszarze śródmiejskim, tak aby stanowił on skuteczny magnes dla publiczności. Działania te powinny obejmować budowanie tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego, pielęgnowanie tradycji kulturowych regionu, dbanie o materialną spuściznę historyczną, eksponowanie krajobrazu kulturowego i przyrodniczego i zacieśnianie więzi społeczności lokalnych, a także przywracanie funkcji centrum, aby stawało się lepszym miejscem do życia dla mieszkańców.

Kształtując przestrzenie publiczne należy przede wszystkim pamiętać o ich znaczeniu integracyjnym dla lokalnej społeczności oraz funkcjach symbolicznych (kulturowych). Wskazane jest kierowanie się nowoczesnym paradygmatem miasta przyjaznego ludziom i klimatowi, czyli tzw. „modelowi zielono-niebieskiemu”, a nie „szaremu” (określanego potocznie „betonozą”). Takie podejście pozwala lepiej zaspokoić społeczne potrzeby, przy mniejszych kosztach oraz ułatwia szersze zaangażowanie społeczne. Jednocześnie retencja wód opadowych na terenach zurbanizowanych pomaga przeciwdziałać skutkom powodzi.

Nie mniej ważne jest stymulowanie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego, z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, kadr i zasobów naturalnych, wraz ze wsparciem sektora gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności. Nie należy pomijać rozwoju infrastruktury społecznej – zaspokajającej potrzeby zwłaszcza w dziedzinie ochrony zdrowia, edukacji i mieszkalnictwa, a także kultury i sportu.

Rozwój systemu komunikacyjnego powinien odpowiadać na problem dużego obciążenia ruchem na drodze wojewódzkiej, związany z brakiem obwodnicy. Kluczowa jest organizacja wydajnej sieci transportowej i opartego na niej zrównoważonego transportu publicznego z uwzględnieniem powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych – powinien zatem odpowiadać pojęciu „zrównoważonej mobilności”, wykraczającemu poza kategorię „zrównoważonego transportu”. Zrównoważony transport obejmuje funkcjonowanie infrastruktury, co jest jednym z głównych zagadnień planistycznych. Jednak zadaniem polityki przestrzennej jest działanie również po stronie popytu, czyli takie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, aby w miarę możliwości racjonalizować i minimalizować zapotrzebowanie na wybrane elementy infrastruktury transportowej. Jednym z kluczowych sposobów zaradzenia sytuacjom kryzysowym jest multimodalność, polegająca na równoległym skoordynowanym zapewnieniu różnych środków i form transportu, umożliwiając użytkownikom wykorzystanie więcej niż jednego z nich, podróżowania na wiele sposobów, wieloma trasami. Wymaga to zaprojektowania i wdrożenia spójnego zintegrowanego systemu transportowego z wieloma podsystemami. Wśród nich są podsystemy transportu pieszego i rowerowego.

WYMIAR PONADLOKALNY I REGIONALNY

W wymiarze ponadlokalnym polityka przestrzenna Wisły powinna wzmacniać rolę miasta w regionie Beskidu Śląskiego. Warto w dalszym ciągu korzystać z porozumienia z czterema innymi miejscowościami (Brennej, Istebnej, Szczyrku i Ustronia) o nazwie Beskidzka 5. W tym kontekście istotne jest zachowanie skali i charakteru a jednocześnie odrębności przestrzennej Wisły, z jednoczesnym kształtowaniem docelowej struktury urbanistycznej, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru centrum miasta oraz z wyznaczeniem obszarów aktywności usługowej. Rozwój miasta powinien być ukierunkowany na zapewnienie dostępu do usług publicznych przy uwzględnieniu skutecznej ochrony zasobów środowiska i zachowaniu tożsamości kulturowo-krajobrazowej.

W wymiarze regionalnym województwa śląskiego Wisła jest jednym z mniejszych ośrodków, jednak wciąż istotnym ze względu na swój potencjał turystyczno-rekreacyjny, a także ze względu na położenie w obszarze przygranicznym. Wysokie walory krajobrazu: góry, łąki, lasy, rzeka Wisła, położenie w malowniczym Beskidzie Śląskim, dostępność szlaków turystycznych, a także bogata baza sportowo-rekreacyjna (wyciągi narciarskie, skocznie narciarskie, orlik, Ośrodek Start, baseny Wisła) to niewątpliwe walory Wisły, które należy wykorzystywać do wzmacniania marki miasta. Nie mniej istotna jest szeroka oferta wydarzeń kulturalnych i sportowych (m.in. Tydzień Kultury Beskidzkiej czy Festiwal Literacki Granatowe Góry).

Ważne jest również stymulowanie wzrostu gospodarczego i rozwoju przedsiębiorczości poprzez współpracę międzynarodową, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, turystyki, wspólnego przeciwdziałania klęskom żywiołowym, itp.

Spis rysunków, tabel i wykresów

<i>Rysunek 1 Mapa zagrożenia powodziowego/Jednolite części wód zlokalizowane na terenie miasta Wisła</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 2 Podział miasta Wisła na Osiedla</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 1 Charakterystyka JCWP występujących na terenie miasta Wisła.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 2 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie miasta Wisła</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 3 Zasoby Miasta Wisła</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 4 Produkty Miasta Wisła</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 5 Biorąc pod uwagę zmiany jakie zaszły w ostatnich 5 latach w mieście, proszę określić, które z elementów infrastruktury oraz oferty w mieście uległy poprawie, pogorszeniu lub pozostały bez zmian.....</i>	<i>74</i>
<i>Wykres 1 Czy uważa Pan(i), że Wisła jest dobrym miejscem do życia?.....</i>	<i>70</i>
<i>Wykres 2 Czy uważa Pan(i), że Wisła jest dobrym miejscem do pracy?.....</i>	<i>71</i>
<i>Wykres 3 Czy uważa Pan(i), że Wisła jest miastem, które wspiera rozwój usług społecznych skierowanych do mieszkańców?</i>	<i>72</i>
<i>Wykres 4 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?</i>	<i>72</i>
<i>Wykres 5 Jeśli planuje Pan(i) zmianę miejsca zamieszkania proszę o odpowiedź, dlaczego / co jest tego powodem?</i>	<i>73</i>
<i>Wykres 6 Jakie zestawy cech można, Pana(i) zdaniem, przyporządkować specyfice Wisły?.....</i>	<i>75</i>
<i>Wykres 7 Jak kojarzy się Panu/Pani Wisła?.....</i>	<i>76</i>
<i>Wykres 8 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną Wisły?</i>	<i>77</i>
<i>Wykres 9 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Wisły?.....</i>	<i>78</i>
<i>Wykres 10 Czy czuje się Pan(i) związany/a z Wisłą?.....</i>	<i>79</i>
<i>Wykres 11 Jaki etap Pana/Pani zdaniem przeżywa obecnie Wisła?</i>	<i>79</i>